

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

T/18091. számú

törvényjavaslat

**egyes törvényeknek az iparjogvédelmi és a szerzői jogok érvényesítésével
összefüggő módosításáról**

**Előadó: dr. Petrétei József
igazságügy-miniszter**

Budapest, 2005. november

2005. évi ... törvény**egyres törvényeknek az iparjogvédelmi és a szerzői jogok érvényesítésével összefüggő módosításáról**

I. fejezet

*A BÍRÓSÁGI VÉGREHAJTÁSRÓL SZÓLÓ 1994. ÉVI LIII. TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSAI***1. §**

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 184/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„184/A. § (1) Ha a meghatározott cselekmény végrehajtása szabadalombitorlás, használati mintaoltalom bitorlása, mikroelektronikai félvezető termék topográfijára vonatkozó oltalom bitorlása, növényfajta-oltalom bitorlása, védjegybitorlás, földrajzi árujelző-oltalom bitorlása, formatervezési mintaoltalom bitorlása, kiegészítő oltalmi tanúsítvány bitorlása, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmára vonatkozó rendelkezések vagy szerzői jog megsértése miatt indított perben hozott határozat végrehajtására irányul, a végrehajtási lap kiállítására jogosult bíróság – a végrehajtási lap kiállítása helyett – a végrehajtást közvetlenül elrendelő határozatot hoz, amelyben a kötelezettet háromnapos határidővel hívja fel az önkéntes teljesítésre, és egyidejűleg megállapítja a késedelem esetén fizetendő pénzbírság napi összegét. Ha a meghatározott cselekmény ingóság átadása, illetve kiadása, a kötelezettet a bíróság azonnali teljesítésre hívja fel.

(2) A pénzbírság napi összege tízezer forinttól kétszázézer forintig terjedhet. A pénzbírság napi összege a teljesítési határidő lejártát követő harmincadik napon és azt követően minden hónapban az előző tárgyidőszak szerinti összeg kétszeresére emelkedik. A kötelezett a pénzbírságot a teljesítési határidő lejártától a meghatározott cselekmény teljesítésének igazolásáig, illetve a meghatározott cselekmény kikényszerítéséig eltelt időszakra köteles megfizetni. A pénzbírságra megfelelően alkalmazni kell a 175. § rendelkezéseit.

(3) A határozatot a bíróság a végrehajtást kérő félnek és a végrehajtónak kézbesítetteti. A végrehajtó a határozat kézhezvételét követően három munkanapon belül felhívja a végrehajtást kérőt a végrehajtási eljárás költségeinek haladéktalan előlegezésére. Ideiglenes intézkedés végrehajtása esetén a végrehajtót eljárása kezdetén előlegként a teljes munkadíjnak és a várhatóan felmerülő készkiadásnak, illetve költségátalánynak megfelelő összeg illeti meg.

(4) A végrehajtó az előleg beérkezését követően három munkanapon belül a helyszínen kézbesíti a határozatot a kötelezettnek, és felhívja őt a teljesítésre. Ha a végrehajtó felhívására a kötelezett azonnal nem teljesít, a teljesítési határidő lejártakor a végrehajtó a helyszínen ellenőrzi a teljesítés megtörténtét.

(5) Ha a kötelezett a meghatározott cselekményt a teljesítési határidő lejártát követően teljesíti, és ezt igazolja, a végrehajtó az erről készített jegyzőkönyvet a napi összegben megállapított pénzbírság kiszabása céljából a teljesítési határidő lejárt napjának megjelölésével egyidejűleg beterjeszti a végrehajtást foganatosító bírósághoz.

(6) A teljesítés elmaradása esetén a végrehajtó a helyszíni ellenőrzésről készített és a teljesítési határidő lejártának napját is tartalmazó jegyzőkönyvet három munkanapon belül beterjeszti a végrehajtást foganatosító bírósághoz a végrehajtás módjának meghatározása és a kötelezett napi összegben megállapított pénzbírságban történő marasztalása érdekében. A bíróság a végrehajtás módjáról a 174. és a 177. §-nak megfelelően, soron kívül határoz azzal, hogy a 174. § a) és c) pontja nem alkalmazható.

(7) Ha az e címben szabályozott végrehajtás meghatározott ingóság átadására, kiadására vagy lefoglalására irányul, a végrehajtó a határozat kézbesítésekor az ingóságot lefoglalja, és intézkedik a határozatban megjelölt személyhez történő elszállítása iránt. Ha a kötelezett az ingóság átadását, kiadását megtagadja, vagy a foglalást megakadályozza, a végrehajtó a rendőrség közreműködésének közvetlen igénybevételével foganatosítja a végrehajtást.

(8) Ha a bíróság a lefoglalt eszközöknek és anyagoknak a bírósági végrehajtás szabályai szerinti értékesítését írja elő, azt a végrehajtó az ingóárverésre irányadó szabályok szerint foganatosítja azzal, hogy nincs helye az ingóság kötelezett részére történő – a 135. § (1)–(2) bekezdéseiben szabályozott – visszaadásának.

(9) Ha az (1) bekezdésben foglalt perben hozott határozat kizárólag pénzfizetésre kötelezést tartalmaz, a határozat végrehajtása a pénzkövetelés végrehajtására vonatkozó szabályok szerint történik.”

2. §

A Vht. 187. §-ának (1) bekezdése a következő új b) ponttal egészül ki, és egyidejűleg a jelenlegi b) pont jelölése c) pontra változik:

[Biztosítási intézkedés rendelhető el az olyan követelés érdekében, amely iránt belföldi bíróságnál]

„b) szabadalombitorlás, használati mintaoltalom bitorlása, mikroelektronikai félvezető termék topográfijára vonatkozó oltalom bitorlása, növényfajta-oltalom bitorlása, védjegybitorlás, földrajzi árujelző-oltalom bitorlása, formatervezési mintaoltalom bitorlása, kiegészítő oltalmi tanúsítvány bitorlása vagy szerzői jog megsértése miatt eljárást indítottak, az irányadó külön törvényekben meghatározott feltételekkel;”

3. §

A Vht. a 316. §-t követően a következő alcímmel és 317. §-sal egészül ki:

„Az Európai Unió jogának való megfelelés

317. § E törvény 184/A. §-a és 187. §-a (1) bekezdésének *b)* pontja a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.”

II. fejezet

A TALÁLMÁNYOK SZABADALMI OLTALMÁRÓL SZÓLÓ 1995. ÉVI XXXIII. TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSAI

4. §

A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.) 35. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„35. § (1) Szabadalombitorlást követ el, aki a szabadalmi oltalom alatt álló találmányt jogosulatlanul hasznosítja.

(2) A szabadalmas a bitorlóval szemben – az eset körülményeihez képest – a következő polgári jogi igényeket támaszthatja:

- a)* követelheti a szabadalombitorlás megtörténtének bírósági megállapítását;
- b)* követelheti a szabadalombitorlás vagy az azzal közvetlenül fenyegető cselekmények abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől;
- c)* követelheti, hogy a bitorló szolgáltatson adatot a szabadalombitorlással érintett termékek, illetve szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében résztvevőkről, valamint az ilyen termékek terjesztésére kialakított üzleti kapcsolatokról;
- d)* követelheti, hogy a bitorló nyilatkozzon vagy más megfelelő módon adjon elégtételt, és hogy szükség esetén a bitorló részéről vagy költségén az elégtételnek megfelelő nyilvánosságot biztosítsanak;
- e)* követelheti a szabadalombitorlással elért gazdagodás visszatérítését;
- f)* követelheti a kizárólag vagy elsősorban a szabadalombitorlásra használt eszközök és anyagok, valamint a szabadalombitorlással érintett termékek lefoglalását, meghatározott személynek történő átadását, kereskedelmi forgalomból való visszahívását, onnan való végleges kivonását, illetve megsemmisítését.

(3) Szabadalombitorlás esetén a szabadalmas a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítést is követelhet.

(4) A szabadalmas a (2) bekezdés *b)* pontjában meghatározott igényt azzal a személlyel szemben is támaszthatja, akinek szolgáltatásait a bitorlás elkövetéséhez igénybe vették.

(5) A szabadalmas a (2) bekezdés *c)* pontjában meghatározott igényt azzal a személlyel szemben is támaszthatja, aki

- a)* kereskedelmi mértékben birtokolta a bitorlással érintett termékeket;
- b)* kereskedelmi mértékben vette igénybe a bitorlással érintett szolgáltatásokat;
- c)* kereskedelmi mértékben nyújtott szolgáltatást a bitorlás elkövetéséhez;
- d)* az *a)–c)* pontokban meghatározott személyek állítása szerint közreműködött a bitorlással érintett termékek előállításában és terjesztésében, illetve a bitorlással érintett szolgáltatások nyújtásában.

(6) Az (5) bekezdés *a)–c)* pontjainak alkalmazásában a cselekmények kereskedelmi mértékűek, ha az érintett termékek, illetve szolgáltatások jellegéből és mennyiségéből nyilvánvaló, hogy e cselekmények – közvetlenül vagy közvetetten – kereskedelmi vagy más gazdasági előny szerzését szolgálják. Az ellenkező bizonyításáig nem minősülnek kereskedelmi mértékűnek a fogyasztó által jóhiszeműen végzett cselekmények.

(7) A (2) bekezdés *c)* pontja és az (5) bekezdés alapján a bitorló, illetve az (5) bekezdésben meghatározott személy különösen a következő adatok szolgáltatására kötelezhető:

- a)* a bitorlással érintett termékek, illetve szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében résztvevők, a bitorlással érintett termékeket birtoklók, valamint a forgalmazásba bevonni kívánt vagy bevont nagy- és kiskereskedők neve és címe;
- b)* a bitorlással érintett termékek, illetve szolgáltatások előállított, forgalmazott, illetve igénybe vett, valamint megrendelt mennyisége, továbbá az azokért adott, illetve kapott ellenérték.

(8) A bíróság a szabadalmas kérelmére elrendelheti, hogy a lefoglalt, kereskedelmi forgalomból visszahívott, illetve onnan véglegesen kivont eszközöket, anyagokat, illetve termékeket fosszák meg jogsértő mivoltuktól, vagy – ha az nem lehetséges – semmisítsék meg. A bíróság indokolt esetben a megsemmisítés helyett elrendelheti a lefoglalt eszközöknek és anyagoknak a bírósági végrehajtás szabályai szerint történő értékesítését is; ebben az esetben a befolyó összeg felől ítéletben határoz.

(9) A szabadalombitorlásra használt eszközök és anyagok, valamint a szabadalombitorlással érintett termékek lefoglalásának helye van akkor is, ha azok nincsenek a bitorló tulajdonában, de a tulajdonos a szabadalombitorlásról tudott, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellett volna.

(10) A bíróság a (2) bekezdés *f)* pontjában és a (8) bekezdésben meghatározott intézkedéseket a bitorló költségére rendeli el, kivéve, ha az eset körülményei az ettől való eltérést indokolják. A kereskedelmi forgalomból való visszahívás, az onnan való végleges kivonás, illetve a megsemmisítés elrendelése tárgyában a bíróság a harmadik személyek érdekeinek figyelembevételével, valamint úgy dönt, hogy az elrendelt intézkedés a bitorlás súlyosságával arányban álljon.

(11) A bíróság a szabadalmas kérelmére elrendelheti a határozatnak a bitorló költségére történő nyilvánosságra hozatalát. A nyilvánosságra hozatal módjáról a bíróság dönt. Nyilvánosságra hozatalon kell érteni különösen az országos napilapban, illetve az internet útján történő közzétételt.”

5. §

Az Szt. 69/A. §-a (8) bekezdésének *b)* és *c)* pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

[A Magyar Szabadalmi Hivatal az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatói jelentés díját kérelemre visszafizeti, ha]

„*b)* az *a)* pontban megjelölt időtartamon belül a Magyar Szabadalmi Hivatal elutasítja a szabadalmi bejelentést;

c) az *a)* pontban megjelölt időtartamon belül bekövetkező okból a bejelentést visszavontnak kell tekinteni.”

6. §

Az Szt. a következő 81/A. §-sal egészül ki:

„81/A. § (1) A megsemmisítési eljárást bármelyik fél kérelmére gyorsítottan kell lefolytatni, ha a szabadalom bitorlása miatt pert indítottak és ezt igazolják.

(2) A gyorsított eljárás iránti kérelemért külön jogszabályban meghatározott díjat kell fizetni e kérelem benyújtásától számított egy hónapon belül.

(3) Ha a kérelem nem felel meg az (1) bekezdésben meghatározott követelményeknek, a gyorsított eljárást kérő felet hiánypótlásra, illetve nyilatkozattételre kell felhívni. A gyorsított eljárás iránti kérelmet el kell utasítani, ha az a hiánypótlás, illetve a nyilatkozat ellenére sem elégíti ki a törvényben meghatározott követelményeket. A gyorsított eljárás iránti kérelmet visszavontnak kell tekinteni, ha az azt előterjesztő fél a felhívásra a kitűzött határidőben nem válaszol.

(4) Ha a gyorsított eljárást kérő fél nem fizeti meg e kérelem díját, figyelmeztetni kell a törvényben megszabott határidőben történő hiánypótlásra. Ennek elmaradása esetén a gyorsított eljárás iránti kérelmet visszavontnak kell tekinteni.

(5) A Magyar Szabadalmi Hivatal a gyorsított eljárást végzéssel rendeli el.

(6) Gyorsított eljárás esetén – a 48. §-ban és a 81. §-ban foglaltaktól eltérően –

a) hiánypótlásra, illetve nyilatkozattételre tizenöt napos határidő is kitűzhető;

b) határidő-hosszabbítás csak különösen indokolt esetben adható;

c) a Magyar Szabadalmi Hivatal csak akkor tart szóbeli tárgyalást, ha a tényállás tisztázásához szükség van a felek együttes meghallgatására, vagy bármelyik fél ezt kellő időben kéri.”

7. §

Az Szt. 83. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A 81/A. § rendelkezéseit a nemleges megállapítási eljárásban is alkalmazni kell.”

8. §

(1) Az Szt. 101. §-a (1) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A bíróság az ügy érdemében hozott végzését kézbesítés útján közli; azt nem lehet a kihirdetéssel közöltnek tekinteni.”

(2) Az Szt. 101. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A Fővárosi Bíróság végzése elleni fellebbezés elbírálása során a Pp. 257. §-ában foglaltakat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a másodfokú bíróság erre irányuló kérelem esetén a feleket szóban is köteles meghallgatni, kivéve, ha a fellebbezést a Magyar Szabadalmi Hivatalnak a 85. § (1) bekezdésének *c)* és *d)* pontjában meghatározott döntései ellen előterjesztett megváltoztatási kérelem tárgyában hozott végzéssel szemben nyújtották be.”

9. §

Az Szt. 104. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„104. § (1) A szabadalmi kényszerengedély megadására, módosítására és visszavonására irányuló perekben, az előhasználati és a továbbhasználati jog, továbbá a 84/K. § (6) bekezdésében szabályozott jogosultság fennállásával kapcsolatos perekben, valamint a találmány- vagy szabadalombitorlás miatt indított perekben a Fővárosi Bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik. E perekben a Fővárosi Bíróság a 87. §-ban meghatározott összetételű tanácsban jár el.

(2) Szabadalombitorlás miatt indított perekben az ideiglenes intézkedést – az ellenkező valószínűsítéséig – a kérelmező különös méltánylást érdemlő jogvédelméhez szükségesnek kell tekinteni, ha a kérelmező igazolja, hogy a találmány szabadalmi oltalom alatt áll, és ő a szabadalmas vagy olyan hasznosító, aki jogosult saját nevében fellépni a bitorlással szemben. Az ellenkező valószínűsítése során figyelembe kell venni az eset összes körülményeit, ideértve azt is, hogy a szabadalmat a Magyar Szabadalmi Hivatal vagy az első fokon eljáró bíróság megsemmisítette, vagy hogy a Magyar Köztársaságban is hatályos európai szabadalmat az Európai Szabadalmi Szervezet másik tagállamában megsemmisítették.

(3) A (2) bekezdés nem alkalmazható, ha a szabadalombitorlás megkezdése óta hat hónap, illetve a kérelmezőnek a bitorlásról és a bitorló személyéről való tudomásszerzése óta hatvan nap már eltelt.

(4) Szabadalombitorlás esetén ideiglenes intézkedés iránti kérelem a keresetlevél benyújtását megelőzően is előterjeszthető, amelyet a Fővárosi Bíróság nemperes eljárásban bírál el. Az ideiglenes intézkedés iránti nemperes eljárásra e törvény, valamint a Pp. általános szabályai – a nemperes eljárás sajátosságaiból fakadó eltérésekkel – megfelelően irányadók. Ha a kérelmező a (8) bekezdésben foglaltak szerint a szabadalombitorlás miatt a pert megindította, a peres eljárásilletékeként a nemperes eljárásban lerótt illetéken felüli összeget kell megfizetni.

(5) A szabadalmas – a bitorlás esetén támasztható polgári jogi igényeken felül – az ideiglenes intézkedésre vonatkozó feltételekkel kérheti a bíróságtól

a) biztosítási intézkedés elrendelését a bírósági végrehajtásról szóló törvény szabályai szerint, ha valószínűsítette, hogy a kártérítés, illetve a bitorlással elért gazdagodás visszatérítése iránti követelésének későbbi kielégítése veszélyben van;

b) a bitorló kötelezését banki, pénzügyi és kereskedelmi adatainak és iratainak közlésére, illetve bemutatására az *a)* pont szerinti biztosítási intézkedés elrendelése céljából;

c) biztosíték adását, ha ennek fejében – a szabadalombitorlás abbahagyásának követelése helyett – hozzájárul a feltételezett szabadalombitorlási cselekmények bitorló általi folytatásához.

(6) A biztosíték letételét az (5) bekezdés *c)* pontja alapján a bíróság a szabadalmas erre irányuló kérelme hiányában is elrendelheti, feltéve, hogy a szabadalmas előterjesztett kérelmet a bitorlás abbahagyása iránt, és annak a bíróság nem ad helyt.

(7) A bíróság az ideiglenes intézkedés tárgyában soron kívül, legkésőbb az ilyen intézkedés iránti kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoz. Az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott határozat elleni fellebbezést a másodfokú bíróság soron kívül, legkésőbb a fellebbezés benyújtásától számított tizenöt napon belül bírálja el.

(8) A bíróság a keresetlevél benyújtását megelőzően előterjesztett ideiglenes intézkedés – ideértve az (5) és a (6) bekezdést is – tárgyában hozott határozatát az ellenfél kérelmére hatályon kívül helyezi, ha a szabadalmas a pert a szabadalombitorlás miatt az ideiglenes intézkedéssel érvényesített követelés tárgyában nem indította meg a határozat közlésétől számított tizenöt napon belül. A bíróság az ideiglenes intézkedés hatályon kívül helyezésére irányuló kérelem tárgyában soron kívül, legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoz.

(9) Ha a szabadalombitorlás miatt indított perben az egyik fél tényállításait már elvárható mértékben valószínűsítette, a bíróság a bizonyító fél kérelmére az ellenfelet kötelezheti

a) a birtokában lévő okirat és egyéb tárgyi bizonyíték bemutatására, valamint a szemle lehetővé tételére;

b) banki, pénzügyi és kereskedelmi adatok közlésére, illetve a birtokában lévő ilyen iratok bemutatására.

(10) Előzetes bizonyításnak a per megindítása előtt helye van akkor is, ha a szabadalmas a szabadalombitorlás tényét vagy annak veszélyét elvárható mértékben valószínűsítette. Ha a per még nem indult meg, az előzetes bizonyítást a Fővárosi Bíróságnál

kell kérni. Az előzetes bizonyítást a Fővárosi Bíróság foganatosítja. Az előzetes bizonyítás elrendelésének kérdésében hozott határozat ellen fellebbezésnek van helye.

(11) A bíróság az előzetes bizonyítást elrendelő határozatot az ellenfél kérelmére hatályon kívül helyezi, ha a szabadalmas a pert a szabadalombitorlás miatt nem indította meg az előzetes bizonyítást elrendelő határozat közlésétől számított tizenöt napon belül. A bíróság az előzetes bizonyítás hatályon kívül helyezésére irányuló kérelem tárgyában soron kívül, legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoz.

(12) Ha a késelem helyrehozhatatlan károkat okozna, az a rendkívül sürgős szükség esetének minősül, és erre figyelemmel az ideiglenes intézkedés – ideértve az (5) és a (6) bekezdést is – elrendelésének kérdésében az ellenfél meghallgatása mellőzhető. Ha a késelem helyrehozhatatlan károkat okozna, vagy ha valószínűsíthető a bizonyítékok megsemmisítésének kockázata, az sürgős esetnek minősül, és erre figyelemmel az előzetes bizonyítás elrendelésének kérdésében az ellenfél meghallgatása mellőzhető. Az ellenfél meghallgatásának mellőzésével hozott határozatot az ellenféllel a foganatosításkor kell közölni. A határozat közlését követően az ellenfél kérheti a meghallgatását és az ideiglenes intézkedést elrendelő határozat megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését.

(13) A bíróság az előzetes bizonyítás és – az (5) bekezdés *c*) pontját és a (6) bekezdést kivéve – az ideiglenes intézkedés elrendelését biztosítékadáshoz kötheti.

(14) Ha az (5) bekezdés *c*) pontjában, a (6) bekezdésben és a (13) bekezdésben meghatározott esetekben a biztosíték összegéből való kielégítésre jogosult fél igényét az előzetes bizonyítás, illetve az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzést hatályon kívül helyező határozat, illetve az ítélet (permegszüntető végzés) jogerőre emelkedésétől számított három hónapon belül nem érvényesíti, a letevő a biztosíték visszaadását kérheti a bíróságtól.

(15) Az (1) bekezdésben nem említett, szabadalommal kapcsolatos minden más jogvitás ügy a megyei bíróság (Fővárosi Bíróság) hatáskörébe tartozik.

(16) Az (1) és a (15) bekezdésben említett perekben egyebekben a Pp. általános szabályait kell alkalmazni az e törvény 89. és 94. §-ában, valamint 95. §-ának (3) bekezdésében foglalt eltérésekkel.”

10. §

Az Szt. a 115/B. §-t követően a következő alcímmel és új 115/C. §-sal egészül ki, és a jelenlegi 115/C–115/D. §-ok számozása 115/D–115/E. §-okra változik:

„A közösségi növényfajta-oltalom bitorlásának jogkövetkezményei

115/C. § A közösségi növényfajta-oltalom bitorlására – a közösségi növényfajta-oltalmi rendelet hatodik részében foglaltakkal összhangban – ugyanazokat a jogkövetkezményeket kell alkalmazni, mint a Magyar Szabadalmi Hivatal által e törvény alapján megadott növényfajta-oltalom bitorlására.”

11. §

(1) Az Szt. a 119. §-t megelőzően a következő alcímmel egészül ki:

„Az Európai Unió jogának való megfelelés”

(2) Az Szt. 119. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„119. § Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) az Európai Parlament és a Tanács 98/44/EK irányelve (1998. július 6.) a biotechnológiai találmányok jogi oltalmáról;

b) az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve (2004. április 29.) a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről.”

III. fejezet

A VÉDJEGEK ÉS A FÖLDRAJZI ÁRUJELZŐK OLTALMÁRÓL SZÓLÓ 1997. ÉVI XI. TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSAI

12. §

A védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény (a továbbiakban: Vt.) 27. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„27. § (1) Védjegybitorlást követ el, aki a 12. §-ban foglalt rendelkezések megsértésével a védjegyet jogosulatlanul használja.

(2) A védjegyjogosult a bitorlóval szemben – az eset körülményeihez képest – a következő polgári jogi igényeket támaszthatja:

a) követelheti a védjegybitorlás megtörténtének bírósági megállapítását;

b) követelheti a védjegybitorlás vagy az azzal közvetlenül fenyegető cselekmények abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől;

c) követelheti, hogy a bitorló szolgáltatson adatot a bitorlással érintett áruk, illetve szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében résztvevőkről, valamint az ilyen áruk terjesztésére kialakított üzleti kapcsolatokról;

d) követelheti, hogy a bitorló nyilatkozzon vagy más megfelelő módon adjon elégtételt, és hogy szükség esetén a bitorló részéről vagy költségén az elégtételnek megfelelő nyilvánosságot biztosítsanak;

e) követelheti a védjegybitorlással elért gazdagodás visszatérítését;

f) követelheti a kizárólag vagy elsősorban a védjegybitorlásra használt eszközök és anyagok, valamint a védjegybitorlással érintett áruk, illetve csomagolóanyagok lefoglalását, meghatározott személynek történő átadását, kereskedelmi forgalomból való visszahívását, onnan való végleges kivonását, illetve megsemmisítését.

(3) Védjegybitorlás esetén a védjegyjogosult a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítést is követelhet.

(4) A védjegyjogosult a (2) bekezdés *b)* pontjában meghatározott igényt azzal a személlyel szemben is támaszthatja, akinek szolgáltatásait a bitorlás elkövetéséhez igénybe vették.

(5) A védjegyjogosult a (2) bekezdés *c)* pontjában meghatározott igényt azzal a személlyel szemben is támaszthatja, aki

a) kereskedelmi mértékben birtokolta a bitorlással érintett árukat;
b) kereskedelmi mértékben vette igénybe a bitorlással érintett szolgáltatásokat;
c) kereskedelmi mértékben nyújtott szolgáltatást a bitorlás elkövetéséhez;
d) az *a)–c)* pontokban meghatározott személyek állítása szerint közreműködött a bitorlással érintett áruk előállításában és terjesztésében, illetve a bitorlással érintett szolgáltatások nyújtásában.

(6) Az (5) bekezdés *a)–c)* pontjainak alkalmazásában a cselekmények kereskedelmi mértékűek, ha az érintett áruk, illetve szolgáltatások jellegéből és mennyiségéből nyilvánvaló, hogy e cselekmények – közvetlenül vagy közvetetten – kereskedelmi vagy más gazdasági előny szerzését szolgálják. Az ellenkező bizonyításáig nem minősülnek kereskedelmi mértékűnek a fogyasztó által jóhiszeműen végzett cselekmények.

(7) A (2) bekezdés *c)* pontja és az (5) bekezdés alapján a bitorló, illetve az (5) bekezdésben meghatározott személy különösen a következő adatok szolgáltatására kötelezhető:

a) a bitorlással érintett áruk, illetve szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében résztvevők, a bitorlással érintett árukat birtoklók, valamint a forgalmazásba bevonni kívánt vagy bevont nagy- és kiskereskedők neve és címe;

b) a bitorlással érintett áruk, illetve szolgáltatások előállított, forgalmazott, illetve igénybe vett, valamint megrendelt mennyisége, továbbá az azokért adott, illetve kapott ellenérték.

(8) A bíróság a védjegyjogosult kérelmére elrendelheti, hogy a lefoglalt, kereskedelmi forgalomból visszahívott, illetve onnan véglegesen kivont eszközöket, anyagokat, árukat és csomagolóanyagokat – elsősorban a védjegy eltávolításával – fosszák meg jogsértő mivoltuktól, vagy – ha az nem lehetséges – semmisítsék meg. A bíróság indokolt esetben a megsemmisítés helyett elrendelheti a lefoglalt eszközöknek és anyagoknak a bírósági végrehajtás szabályai szerint történő értékesítését is; ebben az esetben a befolyó összeg felől ítéletben határoz.

(9) A védjegybitorlásra használt eszközök és anyagok, valamint a védjegybitorlással érintett áruk és csomagolóanyagok lefoglalásának helye van akkor is, ha azok nincsenek a bitorló tulajdonában, de a tulajdonos a védjegybitorlásról tudott, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellett volna.

(10) A bíróság a (2) bekezdés *f)* pontjában és a (8) bekezdésben meghatározott intézkedéseket a bitorló költségére rendeli el, kivéve, ha az eset körülményei az ettől való eltérést indokolják. A kereskedelmi forgalomból való visszahívás, az onnan való végleges

kivonás, illetve a megsemmisítés elrendelése tárgyában a bíróság a harmadik személyek érdekeinek figyelembevételével, valamint úgy dönt, hogy az elrendelt intézkedés a bitorlás súlyosságával arányban álljon.

(11) A bíróság a védjegyjogosult kérelmére elrendelheti a határozatnak a bitorló költségére történő nyilvánosságra hozatalát. A nyilvánosságra hozatal módjáról a bíróság dönt. Nyilvánosságra hozatalon kell érteni különösen az országos napilapban, illetve az internet útján történő közzétételt.”

13. §

A Vt. a következő 73/A. §-sal egészül ki:

„73/A. § (1) A törlési eljárást bármelyik fél kérelmére gyorsítottan kell lefolytatni, ha a védjegy bitorlása miatt pert indítottak és ezt igazolják.

(2) A gyorsított eljárás iránti kérelemért külön jogszabályban meghatározott díjat kell fizetni e kérelem benyújtásától számított egy hónapon belül.

(3) Ha a kérelem nem felel meg az (1) bekezdésben meghatározott követelményeknek, a gyorsított eljárást kérő felet hiánypótlásra, illetve nyilatkozattételre kell felhívni. A gyorsított eljárás iránti kérelmet el kell utasítani, ha az a hiánypótlás, illetve a nyilatkozat ellenére sem elégíti ki a törvényben meghatározott követelményeket. A gyorsított eljárás iránti kérelmet visszavontnak kell tekinteni, ha az azt előterjesztő fél a felhívásra a kitűzött határidőben nem válaszol.

(4) Ha a gyorsított eljárást kérő fél nem fizeti meg e kérelem díját, figyelmeztetni kell a törvényben megszabott határidőben történő hiánypótlásra. Ennek elmaradása esetén a gyorsított eljárás iránti kérelmet visszavontnak kell tekinteni.

(5) A Magyar Szabadalmi Hivatal a gyorsított eljárást végzéssel rendeli el.

(6) Gyorsított eljárás esetén – a 41. §-ban és a 73. §-ban foglaltaktól eltérően –

- a) hiánypótlásra, illetve nyilatkozattételre tizenöt napos határidő is kitűzhető;
- b) határidő-hosszabbítás csak különösen indokolt esetben adható;
- c) a Magyar Szabadalmi Hivatal csak akkor tart szóbeli tárgyalást, ha a tényállás tisztázásához szükség van a felek együttes meghallgatására, vagy bármelyik fél ezt kellő időben kéri.”

14. §

A Vt. 92. §-ának első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A bíróság az ügy érdemében hozott végzését kézbesítés útján közli; azt nem lehet a kihirdetéssel közöltnek tekinteni.”

15. §

A Vt. 93. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„93. § A Fővárosi Bíróság végzése elleni fellebbezés elbírálása során a Pp. 257. §-ában foglaltakat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a másodfokú bíróság erre irányuló kérelem esetén a feleket szóban is köteles meghallgatni, kivéve, ha a fellebbezést a Magyar Szabadalmi Hivatalnak a 77. § (1) bekezdésének *c)* és *d)* pontjában meghatározott döntései ellen előterjesztett megváltoztatási kérelem tárgyában hozott végzéssel szemben nyújtották be.”

16. §

A Vt. 95. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„95. § (1) A védjegybitorlás miatt, valamint a közösségi védjegyrendelet [76/A. § *a)* pont] 106. és 107. cikke, illetve 142a. cikkének (5) bekezdése alapján a közösségi védjegy használatától való eltiltás iránt indított perekben a Fővárosi Bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik. E perekben a Fővárosi Bíróság a 78. § (2) bekezdésében meghatározott összetételű tanácsban jár el.

(2) Védjegybitorlás miatt indított perekben az ideiglenes intézkedést – az ellenkező valószínűsítéséig – a kérelmező különös méltánylást érdemlő jogvédelméhez szükségesnek kell tekinteni, ha a kérelmező igazolja, hogy a védjegy oltalom alatt áll, és ő a védjegy jogosultja vagy olyan használója, aki jogosult saját nevében fellépni a bitorlással szemben.

(3) A (2) bekezdés nem alkalmazható, ha a védjegybitorlás megkezdése óta hat hónap, illetve a kérelmezőnek a bitorlásról és a bitorló személyéről való tudomásszerzése óta hatvan nap már eltelt.

(4) Védjegybitorlás esetén ideiglenes intézkedés iránti kérelem a keresetlevél benyújtását megelőzően is előterjeszthető, amelyet a Fővárosi Bíróság nemperes eljárásban bírál el. Az ideiglenes intézkedés iránti nemperes eljárásra e törvény, valamint a Pp. általános szabályai – a nemperes eljárás sajátosságaiból fakadó eltérésekkel – megfelelően irányadók. Ha a kérelmező a (8) bekezdésben foglaltak szerint a védjegybitorlás miatt a pert megindította, a peres eljárás illetékeként a nemperes eljárásban lerótt illetéken felüli összeget kell megfizetni.

(5) A védjegyjogosult – a bitorlás esetén támasztható polgári jogi igényeken felül – az ideiglenes intézkedésre vonatkozó feltételekkel kérheti a bíróságtól

a) biztosítási intézkedés elrendelését a bírósági végrehajtásról szóló törvény szabályai szerint, ha valószínűsítette, hogy a kártérítés, illetve a bitorlással elért gazdagodás visszatérítése iránti követelésének későbbi kielégítése veszélyben van;

b) a bitorló kötelezését banki, pénzügyi és kereskedelmi adatainak és iratainak közlésére, illetve bemutatására az *a)* pont szerinti biztosítási intézkedés elrendelése céljából;

c) biztosíték adását, ha ennek fejében – a védjegybitorlás abbahagyásának követelése helyett – hozzájárul a feltételezett védjegybitorlási cselekmények bitorló általi folytatásához.

(6) A biztosíték letételét az (5) bekezdés c) pontja alapján a bíróság a védjegyjogosult erre irányuló kérelme hiányában is elrendelheti, feltéve, hogy a védjegyjogosult előterjesztett kérelmet a bitorlás abbahagyása iránt, és annak a bíróság nem ad helyt.

(7) A bíróság az ideiglenes intézkedés tárgyában soron kívül, legkésőbb az ilyen intézkedés iránti kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoz. Az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott határozat elleni fellebbezést a másodfokú bíróság soron kívül, legkésőbb a fellebbezés benyújtásától számított tizenöt napon belül bírálja el.

(8) A bíróság a keresetlevél benyújtását megelőzően előterjesztett ideiglenes intézkedés – ideértve az (5) és a (6) bekezdést is – tárgyában hozott határozatát az ellenfél kérelmére hatályon kívül helyezi, ha a védjegyjogosult a pert a védjegybitorlás miatt az ideiglenes intézkedéssel érvényesített követelés tárgyában nem indította meg a határozat közlésétől számított tizenöt napon belül. A bíróság az ideiglenes intézkedés hatályon kívül helyezésére irányuló kérelem tárgyában soron kívül, legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoz.

(9) Ha a védjegybitorlás miatt indított perben az egyik fél tényállításait már elvárható mértékben valószínűsítette, a bíróság a bizonyító fél kérelmére az ellenfelet kötelezheti

a) a birtokában lévő okirat és egyéb tárgyi bizonyíték bemutatására, valamint a szemle lehetővé tételére;

b) banki, pénzügyi és kereskedelmi adatok közlésére, illetve a birtokában lévő ilyen iratok bemutatására.

(10) Előzetes bizonyításnak a per megindítása előtt helye van akkor is, ha a védjegyjogosult a védjegybitorlás tényét vagy annak veszélyét elvárható mértékben valószínűsítette. Ha a per még nem indult meg, az előzetes bizonyítást a Fővárosi Bíróságnál kell kérni. Az előzetes bizonyítást a Fővárosi Bíróság fogatosítja. Az előzetes bizonyítás elrendelésének kérdésében hozott határozat ellen fellebbezésnek van helye.

(11) A bíróság az előzetes bizonyítást elrendelő határozatot az ellenfél kérelmére hatályon kívül helyezi, ha a védjegyjogosult a pert a védjegybitorlás miatt nem indította meg az előzetes bizonyítást elrendelő határozat közlésétől számított tizenöt napon belül. A bíróság az előzetes bizonyítás hatályon kívül helyezésére irányuló kérelem tárgyában soron kívül, legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoz.

(12) Ha a késedelem helyrehozhatatlan károkat okozna, az a rendkívül sürgős szükség esetének minősül, és erre figyelemmel az ideiglenes intézkedés – ideértve az (5) és a (6) bekezdést is – elrendelésének kérdésében az ellenfél meghallgatása mellőzhető. Ha a késedelem helyrehozhatatlan károkat okozna, vagy ha valószínűsíthető a bizonyítékok megsemmisítésének kockázata, az sürgős esetnek minősül, és erre figyelemmel az előzetes bizonyítás elrendelésének kérdésében az ellenfél meghallgatása mellőzhető. Az ellenfél meghallgatásának mellőzésével hozott határozatot az ellenféllel a fogatosításkor kell közölni. A határozat közlését követően az ellenfél kérheti a meghallgatását és az ideiglenes intézkedést elrendelő határozat megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését.

(13) A bíróság az előzetes bizonyítás és – az (5) bekezdés c) pontját és a (6) bekezdést kivéve – az ideiglenes intézkedés elrendelését biztosítékadáshoz kötheti.

(14) Ha az (5) bekezdés *c)* pontjában, a (6) bekezdésben és a (13) bekezdésben meghatározott esetekben a biztosíték összegéből való kielégítésre jogosult fél igényét az előzetes bizonyítás, illetve az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzést hatályon kívül helyező határozat, illetve az ítélet (permegszüntető végzés) jogerőre emelkedésétől számított három hónapon belül nem érvényesíti, a letevő a biztosíték visszaadását kérheti a bíróságtól.

(15) Az (1) bekezdésben nem említett, védjeggyel kapcsolatos minden más jogvitás ügy a megyei bíróság (Fővárosi Bíróság) hatáskörébe tartozik.

(16) Az (1) és a (15) bekezdésben említett perekben egyebekben a Pp. általános szabályait kell alkalmazni az e törvény 80. és 85. §-ában, valamint 86. §-ának (3) bekezdésében foglalt eltérésekkel.”

17. §

(1) A Vt. 122. §-át megelőző alcím helyébe a következő alcím lép:

„Az Európai Unió jogának való megfelelés”

(2) A Vt. 122. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„122. § Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) a Tanács 89/104/EGK első irányelve (1988. december 21.) a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről;

b) az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve (2004. április 29.) a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről.”

IV. fejezet

A SZERZŐI JOGRÓL SZÓLÓ 1999. ÉVI LXXVI. TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSAI

18. §

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 20. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A díjat az üres kép- és hanghordozó gyártója, külföldi gyártás esetén pedig a jogszabály szerint vám fizetésére kötelezett személy, vagy – vámfizetési kötelezettség hiányában – egyetemlegesen a hordozót az országba behozó személy és az azt belföldön először forgalomba hozó személy köteles az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezethez a vámkezelés befejezésétől, vámfizetési kötelezettség hiányában pedig a forgalomba hozataltól vagy – ha ez a korábbi – a forgalomba hozatali céllal történő raktáron tartás megkezdésétől számított nyolc napon belül megfizetni.”

19. §

Az Szjt. 22. §-a (1) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„Aki a 20. §-ban meghatározott üres kép- vagy hanghordozót, vagy a 21. §-ban meghatározott készüléket üzletszerűen gyárt, vámfizetési kötelezettség nélkül az országba behoz, vagy az így behozott hordozót először belföldi forgalomba hozza, illetve, aki ilyen kép- vagy hanghordozó vagy készülék behozatala miatt jogszabály szerint vám fizetésére kötelezett, minden naptári hónap tizedik napjáig, de legkésőbb a 20. § (2) bekezdésében meghatározott fizetési határidőn belül köteles tájékoztatni a közös jogkezelő szervezetet a forgalomba hozott vagy behozott mennyiségről, továbbá a hordozó vagy a készülék fajtájáról.”

20. §

Az Szjt. 24. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Nyilvános az előadás, ha az a nyilvánosság számára hozzáférhető helyen vagy bármely más helyen történik, ahol a felhasználó családján és annak társasági, ismerősi körén kívüli személyek gyűlnek vagy gyűlhetnek össze.”

21. §

Az Szjt. 45. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Ha a 26. § (8) bekezdésében szabályozott módon történő nyilvánossághoz közvetítést maga a szerző gyakorolja, a felhasználási szerződést írásba foglaltnak kell tekinteni, ha a műre a szerző elektronikus úton kötött és rögzített szerződéssel enged további felhasználást.”

22. §

Az Szjt. 92. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A 86–89. §-ok alapján nyilvántartásba vett, közös jogkezelést végző egyesület a közös jogkezelés körébe tartozó vagyoni jogok gyakorlása és bíróság előtti érvényesítése során a szerzői vagy szomszédos jog jogosultjának kell tekinteni. Nem szükséges más jogosult perben állása ahhoz, hogy a közös jogkezelést végző egyesület az igényét bíróság előtt érvényesítse.”

23. §

Az Szjt. 94. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„94. § (1) Jogainak megsértése esetén a szerző a jogsértővel szemben – az eset körülményeihez képest – a következő polgári jogi igényeket támaszthatja:

- a) követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását;
- b) követelheti a jogsértés vagy az azzal közvetlenül fenyegető cselekmények abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;
- c) követelheti, hogy a jogsértő – nyilatkozattal vagy más megfelelő módon – adjon elégtételt, és hogy szükség esetén a jogsértő részéről és költségén az elégtételnek megfelelő nyilvánosságot biztosítsanak;
- d) követelheti, hogy a jogsértő szolgáltatson adatot a jogsértéssel érintett dolgok vagy szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében résztvevőkről, a jogsértő felhasználásra kialakított üzleti kapcsolatokról;
- e) követelheti a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését;
- f) követelheti a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását, továbbá a kizárólag vagy elsősorban a jogsértéshez használt eszközök és anyagok, valamint a jogsértéssel előállott dolgok lefoglalását, meghatározott személynek történő átadását, kereskedelmi forgalomból való visszahívását, onnan való végleges kivonását, illetve megsemmisítését.

(2) A szerzői jog megsértése esetén a szerző a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítést is követelhet.

(3) A szerző az (1) bekezdés *b)* pontjában meghatározott igényt azzal a személlyel szemben is támaszthatja, akinek szolgáltatásait a jogsértés elkövetéséhez igénybe vették.

(4) A szerző az (1) bekezdés *d)* pontjában meghatározott igényt azzal a személlyel szemben is támaszthatja, aki

- a) kereskedelmi mértékben birtokolta a jogsértéssel érintett dolgokat;
- b) kereskedelmi mértékben vette igénybe a jogsértéssel érintett szolgáltatásokat;
- c) kereskedelmi mértékben nyújtott szolgáltatást a jogsértés elkövetéséhez;
- d) az *a)–c)* pontokban meghatározott személyek állítása szerint közreműködött a jogsértéssel érintett dolgok előállításában és terjesztésében, illetve a jogsértéssel érintett szolgáltatások nyújtásában.

(5) A (4) bekezdés *a)–c)* pontjainak alkalmazásában a cselekmények kereskedelmi mértékűek, ha az érintett dolgok, illetve szolgáltatások jellegéből és mennyiségéből nyilvánvaló, hogy e cselekmények – közvetlenül vagy közvetetten – kereskedelmi vagy más gazdasági előny szerzését szolgálják. Az ellenkező bizonyításáig nem minősülnek kereskedelmi mértékűnek a fogyasztó által jóhiszeműen végzett cselekmények.

(6) Az (1) bekezdés *d)* pontja és a (4) bekezdés alapján a jogsértő, illetve a (4) bekezdésben meghatározott személy különösen a következő adatok szolgáltatására kötelezhető:

- a) a jogsértéssel érintett dolgok, illetve szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében résztvevők, a jogsértéssel érintett dolgokat birtoklók, valamint a forgalmazásba bevonni kívánt vagy bevont nagy- és kiskereskedők neve és címe;
- b) a jogsértéssel érintett dolgok, illetve szolgáltatások előállított, forgalmazott, illetve igénybe vett, valamint megrendelt mennyisége, továbbá az azokért adott, illetve kapott ellenérték.

(7) A bíróság a szerző kérelmére elrendelheti, hogy a lefoglalt, kereskedelmi forgalomból visszahívott, illetve onnan véglegesen kivont eszközöket, anyagokat, illetve dolgokat fosszák meg jogsértő mivoltuktól, vagy – ha az nem lehetséges – semmisítsék meg. A bíróság indokolt esetben a megsemmisítés helyett elrendelheti az eszközöknek és anyagoknak a bírósági végrehajtás szabályai szerint történő értékesítését is; ebben az esetben a befolyó összeg felől ítéletben határoz.

(8) A jogsértéshez használt eszközök és anyagok, valamint a jogsértéssel érintett dolgok lefoglalásának helye van akkor is, ha azok nincsenek a jogsértő tulajdonában, de a tulajdonos a jogsértésről tudott, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellett volna.

(9) A bíróság az (1) bekezdés *f* pontjában és a (7) bekezdésben meghatározott intézkedéseket a jogsértő költségére rendeli el, kivéve, ha az eset körülményei az ettől való eltérést indokolják. A kereskedelmi forgalomból való visszahívás, az onnan való végleges kivonás, illetve a megsemmisítés elrendelése tárgyában a bíróság a harmadik személyek érdekeinek figyelembevételével, valamint úgy dönt, hogy az elrendelt intézkedés a jogsértés súlyosságával arányban álljon.

(10) A bíróság a szerző kérelmére elrendelheti a határozatnak a jogsértő költségére történő nyilvánosságra hozatalát. A nyilvánosságra hozatal módjáról a bíróság dönt. Nyilvánosságra hozatalon kell érteni különösen az országos napilapban, illetve az internet útján történő közzétételt.”

24. §

Az Szjt. a következő 94/A–94/B. §-okkal egészül ki:

„94/A. § (1) A szerzői jog megsértése miatt indított perekben az ideiglenes intézkedést – az ellenkező valószínűsítéséig – a kérelmező különös méltánylást érdemlő jogvédelméhez szükségesnek kell tekinteni, ha a kérelmező igazolja, hogy a mű szerzői jogi védelem alatt áll, valamint, hogy ő a szerző, a szerző jogutóda vagy a mű olyan felhasználója, illetve a szerzői jogok közös kezelését végző olyan szervezet, amely jogosult saját nevében fellépni a jogsértéssel szemben.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható, ha a szerzői jog megsértésének megkezdése óta hat hónap, illetve a kérelmezőnek a jogsértésről és a jogsértő személyéről való tudomásszerzése óta hatvan nap már eltelt.

(3) A szerzői jog megsértése esetén ideiglenes intézkedés iránti kérelem a keresetlevél benyújtását megelőzően is előterjeszthető, amelyet a bíróság nemperes eljárásban bírál el. Az ideiglenes intézkedés iránti nemperes eljárásra e törvény, valamint a Pp. általános szabályai – a nemperes eljárás sajátosságaiból fakadó eltérésekkel – megfelelően irányadók. Ha a kérelmező a (7) bekezdésben foglaltak szerint a szerzői jog megsértése miatt a pert megindította, a peres eljárás illetékeként a nemperes eljárásban lerótt illetéken felüli összeget kell megfizetni.

(4) A szerző – a jogsértés esetén támasztható polgári jogi igényeken felül – az ideiglenes intézkedésre vonatkozó feltételekkel kérheti a bíróságtól

a) biztosítási intézkedés elrendelését a bírósági végrehajtásról szóló törvény szabályai szerint, ha valószínűsítette, hogy a kártérítés, illetve a jogséttéssel elért gazdagodás visszatérítése iránti követelésének későbbi kielégítése veszélyben van, és a jogséttés kereskedelmi mértékű [94. § (5) bek.];

b) a jogséttő kötelezését banki, pénzügyi és kereskedelmi adatainak és iratainak közlésére, illetve bemutatására az *a)* pont szerinti biztosítási intézkedés elrendelése céljából;

c) biztosíték adását, ha ennek fejében – a jogséttés abbahagyásának követelése helyett – hozzájárul a feltételezett jogséttő cselekmények jogséttő általi folytatásához.

(5) A biztosíték letételét a (4) bekezdés *c)* pontja alapján a bíróság a szerző erre irányuló kérelme hiányában is elrendelheti, feltéve, hogy a szerző előterjesztett kérelmet a jogséttés abbahagyása iránt, és annak a bíróság nem ad helyt.

(6) A bíróság az ideiglenes intézkedés tárgyában soron kívül, legkésőbb az ilyen intézkedés iránti kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoz. Az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott határozat elleni fellebbezést a másodfokú bíróság soron kívül, legkésőbb a fellebbezés benyújtásától számított tizenöt napon belül bírálja el.

(7) A bíróság a keresetlevél benyújtását megelőzően előterjesztett ideiglenes intézkedés tárgyában – a (4) és az (5) bekezdést is ideértve – hozott határozatát az ellenfél kérelmére hatályon kívül helyezi, ha a szerző a pert a szerzői jog megsértése miatt az ideiglenes intézkedéssel érvényesített követelés tárgyában nem indította meg a határozat közlésétől számított tizenöt napon belül. A bíróság az ideiglenes intézkedés hatályon kívül helyezésére irányuló kérelem tárgyában soron kívül, legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoz.

(8) Ha a szerzői jog megsértése miatt indított perben az egyik fél tényállításait már elvárható mértékben valószínűsítette, a bíróság a bizonyító fél kérelmére az ellenfelet kötelezheti

a) a birtokában lévő okirat és egyéb tárgyi bizonyíték bemutatására, valamint a szemle lehetővé tételére;

b) kereskedelmi mértékű [94. § (5) bek.] jogséttés esetén banki, pénzügyi és kereskedelmi adatok közlésére, illetve a birtokában lévő ilyen iratok bemutatására.

(9) Előzetes bizonyításnak a per megindítása előtt helye van akkor is, ha a szerző a jogséttés tényét vagy annak veszélyét elvárható mértékben valószínűsítette. Ha a per még nem indult meg, az előzetes bizonyítást a szerző lakóhelye szerint illetékes megyei bíróságnál vagy annál a megyei bíróságnál lehet kérni, amelynek területén a bizonyítás a legcélszerűbben folytatható le. Az előzetes bizonyítás elrendelésének kérdésében hozott határozat ellen fellebbezésnek van helye.

(10) A bíróság az előzetes bizonyítást elrendelő határozatot az ellenfél kérelmére hatályon kívül helyezi, ha a szerző a pert a szerzői jog megsértése miatt nem indította meg az előzetes bizonyítást elrendelő határozat közlésétől számított tizenöt napon belül. A bíróság az előzetes bizonyítás hatályon kívül helyezésére irányuló kérelem tárgyában soron kívül, legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoz.

(11) Ha a késelem helyrehozhatatlan károkat okozna, az a rendkívül sürgős szükség esetének minősül, és erre figyelemmel az ideiglenes intézkedés – ideértve a (4) és az (5) bekezdést is – elrendelésének kérdésében az ellenfél meghallgatása mellőzhető. Ha a késelem helyrehozhatatlan károkat okozna, vagy ha valószínűsíthető a bizonyítékok megsemmisítésének kockázata, az sürgős esetnek minősül, és erre figyelemmel az előzetes bizonyítás elrendelésének kérdésében az ellenfél meghallgatása mellőzhető. Az ellenfél meghallgatásának mellőzésével hozott határozatot az ellenféllel a fogatosításkor kell közölni. A határozat közlését követően az ellenfél kérheti a meghallgatását és az ideiglenes intézkedést elrendelő határozat megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését.

(12) A bíróság az előzetes bizonyítás és – a (4) bekezdés *c)* pontját és az (5) bekezdést kivéve – az ideiglenes intézkedés elrendelését biztosítékadáshoz kötheti.

(13) Ha a (4) bekezdés *c)* pontjában, az (5) bekezdésben és a (12) bekezdésben meghatározott esetekben a biztosíték összegéből való kielégítésre jogosult fél igényét az előzetes bizonyítás, illetve az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzést hatályon kívül helyező határozat, illetve az ítélet (permegszüntető végzés) jogerőre emelkedésétől számított három hónapon belül nem érvényesíti, a letevő a biztosíték visszaadását kérheti a bíróságtól.

94/B. § (1) Az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, akinek a nevét ilyenként a művön a szokásos módon feltüntették.

(2) Ha az (1) bekezdés nem alkalmazható, az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, aki a művet sajátjaként a Magyar Szabadalmi Hivatalnál önkéntes műnyilvántartásba vetette, és ezt közokirattal igazolja.

(3) Ha a (2) bekezdés sem alkalmazható, az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, aki ezt közös jogkezelő szervezet által a közös jogkezelés alá tartozó művekről, szomszédos jogi teljesítményekről, illetve jogosultakról fenntartott adatbázis [88. § (1) bek. *f)* 2. pont] alapján kiállított teljes bizonyító erejű magánokirattal igazolja. Ilyen magánokiratot a közös jogkezelő szervezet önként vállalt szolgáltatásként – alapszabályával összhangban – saját tagja számára, a tag kérésére állíthat ki.

(4) Ha a (3) bekezdés sem alkalmazható, az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, aki a művet először hozta nyilvánosságra.”

25. §

Az Sztj. 98. §-a (1) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A szerző vagyoni jogainak megsértése esetén a kizárólagos felhasználási engedélyt a 43. § (1) bekezdése alapján megszerző személy felhívhatja a szerzőt, hogy a jogsértés abbahagyása iránt tegye meg a szükséges intézkedéseket.”

26. §

Az Szjt. 99. §-ának első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A 94–98. §-ok rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell a XI. és a XI/A. fejezet szabályainak megsértése esetén, illetve az e fejezetekben szabályozott jogokkal kapcsolatos műszaki intézkedések és jogkezelési adatok védelmére is.”

27. §

Az Szjt. 106. §-ának (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(8) Az (1)–(7) bekezdésekben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell a szerzői joghoz kapcsolódó jogok jogosultjaira és az e jogosultakat megillető jogokra.”

28. §

Az Szjt. 112. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Felhatalmazást kap az igazságügy-miniszter, hogy – a Magyar Szabadalmi Hivatal elnökével egyetértésben – a Magyar Szabadalmi Hivatal által vezetett önkéntes műnyilvántartásra vonatkozó részletes szabályokat rendelettel megállapítsa.”

29. §

(1) Az Szjt. 113. §-át megelőző alcím helyébe a következő alcím lép:

„Az Európai Unió jogának való megfelelés”

(2) Az Szjt. 113. §-a a következő *h*) ponttal egészül ki:

[E törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:]

„*h*) az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve (2004. április 29.) a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről.”

V. fejezet

*A FORMATERVEZÉSI MINTÁK OLTALMÁRÓL SZÓLÓ 2001. ÉVI XLVIII. TÖRVÉNY
MÓDOSÍTÁSAI***30. §**

A formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Fmtv.) 58. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„58. § (1) A Magyar Szabadalmi Hivatal a megsemmisítési kérelemmel kapcsolatban nyilatkozattételre hívja fel a mintaoltalom jogosultját, majd írásbeli előkészítés után szóbeli tárgyalás alapján határoz a mintaoltalom megsemmisítéséről, változtatással való fenntartásáról, illetve korlátozásáról vagy a kérelem elutasításáról. Az eljárást befejező végzés tárgyaláson kívül is meghozható. A Magyar Szabadalmi Hivatal által a kérelmező számára kitűzött határidő elteltét követően a megsemmisítés alapjául szolgáló okként nem jelölhető meg olyan ok, amelyet az említett határidőn belül nem jelöltek meg a megsemmisítés okaként. Az így megjelölt okot az eljárást befejező határozat meghozatalakor figyelmen kívül kell hagyni.

(2) A tárgyalás folyamán hozott végzéseket és a határozatot a tárgyalás napján ki kell hirdetni, és a kihirdetést csak a határozatra nézve és csak akkor lehet – legfeljebb nyolc napra – elhalasztani, ha ez az ügy bonyolultsága miatt feltétlenül szükséges. A kihirdetés határnapját ilyen esetben nyomban ki kell tűzni, és a határozatot a kihirdetés napjáig írásba is kell foglalni.

(3) A döntés kihirdetése a rendelkező rész és az indokok rövid ismertetéséből áll.

(4) A döntést – kivéve, ha annak kihirdetését a Magyar Szabadalmi Hivatal elhalasztotta – annak meghozatalától számított legkésőbb tizenöt napon belül kell írásba foglalni, és az írásba foglalást követő tizenöt napon belül kézbesíteni kell. A felek részére a döntésnek nemcsak a rendelkező részét, hanem az indokolását is kézbesíteni kell.

(5) Az egy mintaoltalom ellen irányuló több megsemmisítési kérelmet lehetőség szerint egy eljárásban kell elintézni.

(6) A megsemmisítési kérelem visszavonása esetén az eljárást hivatalból folytatni lehet, kivéve, ha a megsemmisítést csak a 10. § vagy a 28. § (1) bekezdésének *d)* pontja alapján kérték. A Magyar Szabadalmi Hivatal ilyen esetben is a kérelem keretei között, a felek által korábban tett nyilatkozatok és állítások figyelembevételével jár el.

(7) A megsemmisítési eljárás költségeinek viselésére a vesztes felet kell kötelezni.

(8) A mintaoltalom megsemmisítését, változtatással való fenntartását vagy korlátozását be kell jegyezni a mintaoltalmi lajstromba (34. §), és arról hatósági tájékoztatást kell közölni a Magyar Szabadalmi Hivatal hivatalos lapjában (35. §).”

31. §

Az Fmtv. a következő 58/A. §-sal egészül ki:

„58/A. § (1) A megsemmisítési eljárást bármelyik fél kérelmére gyorsítottan kell lefolytatni, ha a mintaoltalom bitorlása miatt pert indítottak és ezt igazolják.

(2) A gyorsított eljárás iránti kérelemért külön jogszabályban meghatározott díjat kell fizetni e kérelem benyújtásától számított egy hónapon belül.

(3) Ha a kérelem nem felel meg az (1) bekezdésben meghatározott követelményeknek, a gyorsított eljárást kérő felet hiánypótlásra, illetve nyilatkozattételre kell felhívni. A gyorsított eljárás iránti kérelmet el kell utasítani, ha az a hiánypótlás, illetve a nyilatkozat ellenére sem elégíti ki a törvényben meghatározott követelményeket. A gyorsított eljárás iránti kérelmet visszavontnak kell tekinteni, ha az azt előterjesztő fél a felhívásra a kitűzött határidőben nem válaszol.

(4) Ha a gyorsított eljárást kérő fél nem fizeti meg e kérelem díját, figyelmeztetni kell a törvényben megszabott határidőben történő hiánypótlásra. Ennek elmaradása esetén a gyorsított eljárás iránti kérelmet visszavontnak kell tekinteni.

(5) A Magyar Szabadalmi Hivatal a gyorsított eljárást végzéssel rendeli el.

(6) Gyorsított eljárás esetén – a 33. § (1) bekezdésében és az 58. §-ban foglaltaktól eltérően –

- a)* hiánypótlásra, illetve nyilatkozattételre tizenöt napos határidő is kitűzhető;
- b)* határidő-hosszabbítás csak különösen indokolt esetben adható;
- c)* a Magyar Szabadalmi Hivatal csak akkor tart szóbeli tárgyalást, ha a tényállás tisztázásához szükség van a felek együttes meghallgatására, vagy bármelyik fél ezt kellő időben kéri.”

32. §

Az Fmtv. 60. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Az 58/A. § rendelkezéseit a nemleges megállapítási eljárásban is alkalmazni kell.”

VI. fejezet

*ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK***33. §**

(1) E törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – 2006. január 1-jén lép hatályba; rendelkezéseit – a (3)–(4) bekezdésekben megállapított eltérésekkel – csak a hatálybalépését követően indult eljárásokban lehet alkalmazni.

(2) E törvény 1–4. §-ai, 9. §-a, 11–12. §-ai, 16–17. §-ai, 23–24. §-ai és 28–29. §-ai 2006. április 15-én lépnek hatályba.

(3) E törvény 1. §-át a hatálybalépését követően indult végrehajtási eljárásokban lehet alkalmazni.

(4) E törvény 8. §-ának (2) bekezdését és 15. §-át a hatálybalépésüket követően benyújtott fellebbezések alapján indult eljárásokban is alkalmazni kell.

(5) Az Szjt. 88. §-a (1) bekezdése *f)* pontjának 2. alpontjában a „nyilvántartást vezet” szövegrész helyébe az „adatbázist tart fenn” szövegrész lép.

(6) A használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXVIII. törvény 27. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A (4) bekezdés *c)* és *d)* pontjában említett kérdésekben hozott – az eljárást befejező – döntését a Magyar Szabadalmi Hivatal megváltoztatási kérelem alapján is csak akkor módosíthatja vagy vonhatja vissza, ha megállapítja, hogy döntése jogszabályt sért, vagy ha a felek a döntés módosítását vagy visszavonását egybehangzóan kérik.”

(7) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a Vt. 120. §-ának *j)* és *k)* pontja, a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény módosításáról szóló 2002. évi XXXIX. törvény 30. §-a, az egyes iparjogvédelmi és szerzői jogi törvények módosításáról szóló 2003. évi CII. törvény 41. §-a, 77. §-a és 110. §-ának *h)* pontja, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2005. évi LXXXIII. törvény 251. §-a.

34. §

Ez a törvény a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

INDOKOLÁS

az egyes törvényeknek az iparjogvédelmi és a szerzői jogok érvényesítésével összefüggő módosításáról szóló törvényjavaslatához

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

1. A szellemi tulajdonra vonatkozó európai közösségi szabályozás alapvető célja az egységes belső piac megteremtése, illetve zavartalan működésének előmozdítása. A tagállamok szerzői jogi és iparjogvédelmi jogszabályai közötti különbségek különösen az áruk szabad mozgásának képezhetik akadályát, és torzíthatják a belső piacon folyó szabad versenyt. Ezeknek az akadályoknak a felszámolását célozta az a jogharmonizációs folyamat, amely az 1990-es évek elején indult meg. E jogharmonizációs folyamat alapvetően az anyagi jogi jogszabályok egységesítésére irányult. Mindez az iparjogvédelmi oltalmi formák tekintetében különösen az oltalmazhatósági feltételeknek, az oltalom tartalmának, korlátjainak és időtartamának a meghatározását jelentette. A szerzői jogi irányelvek szintén elsősorban az anyagi jogi kérdések egységesítésére irányultak.

A tagállami jogszabályok közelítésével párhuzamosan az Európai Közösség, élve az irányadó hatásköri szabályokkal, megteremtette a közösségi védjegy, a közösségi formatervezési minta, a közösségi növényfajta-oltalom, a kiegészítő oltalmi tanúsítvány és egyes termékek tekintetében a közösségi földrajziárjelző-oltalom intézményeit, a közösségi szabadalom létrehozására pedig időről időre kísérletet tettek. Az ezeket az intézményeket szabályozó közösségi rendeletek azonban – az irányelvekhez hasonlóan – szintén jórészt a tagállamokra hagyják a jogérvényesítésre vonatkozó szabályozás kialakítását.

Az 1990-es évek végére világossá vált, hogy önmagában az anyagi jogi jogszabályok közelítése nem elégséges ahhoz, hogy a belső piacon fennálló, a szellemi tulajdonra vonatkozó tagállami szabályozások közötti különbségekből eredő akadályokat teljes mértékben felszámolják. A szellemi tulajdonjogok megsértésére vonatkozó statisztikai adatok is cselekvésre serkentették az Európai Bizottságot. Az Európai Bizottság a helyzet orvoslására 2000-ben egy cselekvési tervvel állt elő, amelyet az e tárgyban alkotott ún. Zöld Könyvre alapított, széles körű konzultáció előzött meg. A cselekvési terv azonnali intézkedést igénylő feladatként jelölte meg különösen

- a jogérvényesítésre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítésére irányelvjavaslat kidolgozását;
- a jogérvényesítéssel érintett hatóságok képzését és tájékoztatási szolgáltatások bevezetését;
- a jogsértésekre vonatkozó statisztikai adatok összegyűjtésére és elemzésére szolgáló módszertan elkészítését.

E cselekvési terv végrehajtásának első fontos eredménye a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelv (a továbbiakban: Irányelv), amelyet az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 29-én fogadott el. Az Irányelv célja az egységes belső piac zavartalan működésének a megteremtése, valamint az iparjogvédelmi és a szerzői jogok megsértése elleni fellépés hatékonyabbá tétele az e jogok érvényesítésére irányadó tagállami jogszabályok közelítése útján.

2. Az Irányelv 20. cikke értelmében a tagállamoknak 2006. április 29-ig kell az Irányelvnek megfelelő jogszabályaikat hatályba léptetniük.

A javaslat az Irányelv teljes körű átültetését célozza a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.), a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.), a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény (a továbbiakban: Vt.) és a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) módosítása útján. A javaslat a gyakorlati igényekre figyelemmel kisebb módosításokat is elvégez e törvényekben, és tartalmaz továbbá technikai kiigazításokat is, amelyek alapvetően a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2005. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ketvht.) miatt váltak szükségessé, nemcsak az Szt. és a Vt., hanem a többi iparjogvédelmi törvény, így különösen a formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény (továbbiakban: Fmtv.) tekintetében is.

3. Az Irányelvnek – az egységes belső piac zavartalan működésének biztosítása mellett – további fontos célja a hatékony jogérvényesítés előmozdítása.

Az Irányelv preambulumbekzdései utalnak a jogérvényesítés kapcsán fennálló nemzetközi jogi környezetre: a (4) preambulumbekzdés hivatkozik arra, hogy mind az összes tagállam, mind pedig az Európai Közösség részese a szellemi tulajdon kereskedelemmel összefüggő kérdéseit szabályozó TRIPS-megállapodásnak (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, a továbbiakban: TRIPS-megállapodás), amely a Kereskedelmi Világszervezet alapját képező megállapodások egyike. A TRIPS-megállapodást Magyarországon az 1998. évi IX. törvény hirdette ki.

A TRIPS-megállapodás harmadik része foglalkozik a szellemi tulajdonjogok érvényesítésével. A hatékony jogérvényesítést célzó általános kötelezettségek mellett több – a jogérvényesítéssel összefüggő eljárásokra vonatkozó – különös szabályt tartalmaz a megállapodás: 43. cikke a bizonyításra, 44. cikke az eltiltásra, 45. cikke a kártérítésre, 47. cikke pedig a tájékoztatáshoz való jogra vonatkozóan ír elő a TRIPS-megállapodásban részes tagok számára minimumszabályokat. E szabályok az Irányelvben is megtalálhatók, esetenként kiegészülve a TRIPS-megállapodásbeli szabályokhoz képest többletkövetelményt jelentő, ún. „TRIPS-plusz” rendelkezésekkel.

Magyarország a TRIPS-megállapodásból folyó kötelezettségeinek határidőben és maradéktalanul tett eleget, és erről a TRIPS Tanácsban számot is adott. A javaslat ennél fogva az Irányelvben többletelemekeket jelentő rendelkezéseket ülteti át, egyúttal – a jogérvényesítés hatékonyságát előmozdítandó – a gyakorlati tapasztalatokra figyelemmel igazítja ki az egyes iparjogvédelmi és szerzői jogi törvényeket.

4. Az Irányelv tárgyi hatályát rögzítő 2. cikk kapcsán fontos kiemelni, hogy az Irányelv hatálya a szellemi tulajdon valamennyi – a tagállami jogokban és a közösségi jogban szabályozott – formájára kiterjed. Az Irányelv (13) preambulumbekzdése is leszögezi: az Irányelv tárgyi hatályát a lehető legszélesebb körben kell megállapítani.

Az Európai Bizottság 2005. április 13-án az Európai Unió Hivatalos Lapjában nyilatkozatot tett közzé, amelyben meghatározta, hogy melyek azok a szellemi tulajdonjogok, amelyeket mindenképpen az Irányelv hatálya alá tartozónak tekint. A nyilatkozat a

következőket sorolja fel: a szerzői jogok, a szerzői joggal szomszédos jogok és az adatbázis-előállítókat megillető jogok, a mikroelektronikai félvezető termékek topográfiájának szerzőjét megillető oltalom, védjegyoltalom, formatervezési mintaoltalom, szabadalmi oltalom, ideértve a kiegészítő oltalmi tanúsítványokat, földrajzi árujelző-oltalom, használati mintaoltalom, növényfajta-oltalom, valamint kereskedelmi nevek, amennyiben azokhoz kizárólagos jogok fűződnek az irányadó nemzeti jogszabályokkal összhangban.

Az Irányelv hatálya mind a tagállami, mind pedig az európai közösségi jogszabályokban szabályozott oltalmi formákra, illetve jogokra kiterjed. A már említett (13) preambulumbekzdés ezen túl arra is utal, hogy a tagállamoknak módjukban áll, hogy az Irányelv rendelkezéseit a tisztességtelen versenycselekményekre (ideértve a szolgai utánpótlás cselekményeit is) alkalmazzák.

A javaslat a tárgyi hatályt illetően az Szt., a Vt. és az Szjt. módosításával tesz eleget az Irányelvnek a következőképpen:

a) az Szt.-nek a jogérvényesítésre, azaz a szabadalombitorlásra vonatkozó rendelkezéseit alkalmazni kell

— a növényfajta-oltalom bitorlására az Szt. 114/C. és 114/V. §-ai alapján (a közösségi növényfajta-oltalom bitorlásához ld. a 10. §-hoz fűzött indokolást);

— a kiegészítő oltalmi tanúsítványok bitorlására az egyes termékek kiegészítő oltalmára vonatkozó európai közösségi rendeletek végrehajtásához szükséges szabályokról szóló 26/2004. (II. 26.) Korm. rendelet 7. §-ának (1) bekezdése és 10. §-a alapján;

— a használati mintaoltalom bitorlására a használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Hmtv.) 19. és 38. §-a alapján;

— a mikroelektronikai félvezető termékek topográfiája oltalmának bitorlására a mikroelektronikai félvezető termékek topográfiájának oltalmáról szóló 1991. évi XXXIX. törvény (a továbbiakban: Toptv.) 10. és 24. §-a alapján;

— a formatervezési mintaoltalom bitorlására az Fmtv. 23. és 63. §-a, illetve a közösségi formatervezési minta bitorlására az Fmtv. 60/D–60/E. §-ai alapján.

b) a Vt.-nek a védjegybitorlásra vonatkozó rendelkezéseit alkalmazni kell

— a földrajzi árujelző-oltalom bitorlására a Vt. 110. és 115. §-a, valamint a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek földrajzi árujelzői közösségi oltalmának bitorlására a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek földrajzi árujelzőinek oltalmára vonatkozó részletes szabályokról szóló 78/2004. (IV. 9.) Korm. rendelet 2. §-ának (2) bekezdése alapján;

— a közösségi védjegy bitorlására a Vt. 76/D. és 76/H. §-a alapján.

c) az Szjt.-nek a szerzői jog megsértésének következményeire vonatkozó rendelkezéseit alkalmazni kell a szerzői joghoz kapcsolódó jogok, azaz a szerzői joggal szomszédos jogok és az adatbázis-előállítói jogok megsértése esetén az Szjt. 99. §-a alapján.

Tekintettel arra, hogy a kereskedelmi nevek a magyar jogszabályok alapján nem részesülnek a szellemi tulajdonjogokkal megegyező, kizárólagosságon alapuló védelemben, azok tekintetében az Irányelvnek való megfelelés nem követelmény a hazai jogalkotóval szemben.

5. Az Irányelv 2. cikkének (1) bekezdése alapján lehetőség van egyfelől a hatályos tagállami szabályok fenntartására, másfelől pedig az Irányelvtől eltérő szabályok

megalkotására, feltéve, ha azok mindkét esetben kedvezőbbek a szellemi tulajdonjogok jogosultjaira nézve. E szabály a javaslat több rendelkezése kapcsán is jelentőséghez jut (ld. a részletes indokolásban az egyes irányelvi cikkek ismertetését).

Az Irányelv hatálya kapcsán meg kell említeni az Irányelv alapelvi jellegű (17) preambulumbekzdését is. Ennek alapján az Irányelv szerinti eljárásokat, intézkedéseket és jogkövetkezményeket az egyes oltalmi formák sajátosságait figyelembe véve kell alkalmazni.

Fontos kiemelni az Irányelv 2. cikke (3) bekezdésének c) pontját, amely szerint az Irányelv rendelkezései nem érintik a szellemi tulajdonjogok megsértése esetére irányadó tagállami büntető anyagi és eljárásjogi szabályokat. Az Európai Bizottság – az 1. pontban említett cselekvési tervének részeként – 2005. július 12-én terjesztett elő két jogszabálytervezetet: egyfelől javaslatot a szellemi tulajdonjogok érvényesítését célzó büntetőjogi intézkedésekről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre, másfelől pedig egy kerethatározat-tervezetet a szellemi tulajdon sértő bűncselekmények elleni küzdelem büntetőjogi kereteinek megerősítéséről [COM(2005)276 final]. Elfogadásuk esetén e két uniós jogszabály indokoltá teheti majd büntető jogszabályaink áttekintését és a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) megfelelő, jogharmonizációs célú módosítását.

6. Az Irányelv 3. cikke előírja, hogy a tagállamok által bevezetendő intézkedéseknek, eljárásoknak és jogkövetkezményeknek tisztességesnek és méltányosnak kell lenniük, nem lehetnek szükségtelenül bonyolultak, költségesek vagy indokolatlanul hosszadalmasak. Már ezeknek az alapelvi jellegű rendelkezéseknek való megfelelés kapcsán szükséges rögzíteni, hogy az ilyesféle alapelvek nem szorítkozhatnak pusztán a szellemi tulajdonjogokat szabályozó jogszabályokra: olyan általános követelmények ezek, amelyeket a (polgári) peres eljárásokban alapelvi jelleggel érvényesíteni kell. Ennélfogva ezeknek az előírásoknak megfelelő szabályok a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) általános rendelkezései között találhatóak. A Pp. 2. §-ának (1) bekezdése írja elő a bíróságok számára a felek jogainak érvényesítését a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez; a 2. § (2) bekezdése rögzíti, hogy a per befejezésének ésszerű időtartama a jogvita tárgyát és természetét, valamint az eljárás lefolytatásának egyedi körülményeit is figyelembe véve határozható meg.

Az Irányelv 4. cikke állapítja meg a szellemi tulajdonjogok megsértéséből származó igényeket érvényesíteni jogosult személyek körét. Az igényérvényesítésre jogosultak mindegyike esetében alapvető szabály, hogy e jogukat az irányadó jogszabályok keretei között, azokkal összhangban gyakorolhatják. Ebből következően e cikk nem nyújt valós harmonizációt az igényérvényesítésre jogosultak körét illetően, hanem pusztán megerősítő, deklaratív jellegű. Így a hazai jogszabályok módosítására is inkább csak a joggyakorlati igények figyelembevétele érdekében kerül sor.

Az Irányelv további cikkeinek ismertetését a részletes indokolás tartalmazza a megfelelő szakaszokhoz fűzött indokolásokban.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1–3. §-okhoz

Az Irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 11. cikke alapján a tagállam ismételten kiszabott bírság („recurring penalty payment”) útján mozgíthatja elő annak kikényszerítését, hogy a bitorló tegyen eleget a bitorlástól (jogsértéstől) való eltiltásnak. E rendelkezés kapcsán – a javaslat előkészítése során beérkezett észrevételekre is figyelemmel – indokoltá vált a szellemi tulajdonjogok megsértése miatt indított perben hozott határozat végrehajtása rendjének, azaz a Vht. 184/A. §-ának a felülvizsgálata. A megfogalmazott kritikák kiemelték: a végrehajtás során megállapított bírság összege nélkülözi a visszatartó erőt, a végrehajtási eljárást hosszadalmassá teszi az a követelmény, hogy a cselekmény végrehajtásának elmulasztása esetén – éppen a kikényszerítés folyamatának első fázisaként – a bíróság a kötelezettet (gyakran eredménytelenül) önkéntes teljesítésre hívja fel, és jelezték továbbá, hogy a végrehajtás hatékonyságát növelné a végrehajtási eljárásban közreműködő szervek (fórumok) számának csökkentése.

A Vht. 184/A. §-ának felülvizsgálatához megfelelő analógiát nyújt a tisztességtelen piaci magatartásról és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 90. §-ának (2) bekezdése. E bekezdés előírja, hogy ha a végrehajtás a versenytanács határozatában meghatározott cselekmény elvégzésére vagy meghatározott magatartásra irányul, a végrehajtást az eljáró versenytanács rendeli el, egyúttal végrehajtási bírságot szab ki. A Tpv. 90. §-ának (3) bekezdése értelmében a végrehajtási bírság napi összegben megállapított bírság, amelynek összege napi ötvenezer forintig terjedhet, és azt a kötelezett a végrehajtást elrendelő határozat közlésétől a meghatározott cselekmény (magatartás) teljesítésének igazolásáig eltelt időszakra köteles megfizetni.

A javaslat 1. §-a a fentiek mintájára akként rendelkezik, hogy a végrehajtási lap kiállítására jogosult bíróság – a végrehajtási lap kiállítása helyett – a végrehajtást közvetlenül elrendelő határozatot hoz, amelyben a kötelezettet háromnapos határidővel hívja fel az önkéntes teljesítésre, és egyidejűleg megállapítja a késedelem esetén fizetendő pénzbírság napi összegét. A teljesítési határidő kapcsán a javaslat megőrzi azt a szabályt, amely szerint ha a meghatározott cselekmény ingóság átadása, illetve kiadása, a kötelezettet a bíróság azonnali teljesítésre hívja fel. A javaslat 1. §-a napi összegben megállapított pénzbírságot ír elő, amelynek összege tízezer forinttól kétszázezer forintig terjedhet. Azt elkerülendő, hogy a kötelezett a pénzbírság napi összegének ismeretében alakítsa ki mozgásterét a teljesítés kérdését illetően, a javaslat a pénzbírság napi összegét egy meghatározott időtartam elteltével folyamatosan, az idő múlásával automatikusan növelő szabályt vezet be, amelynek értelmében a pénzbírság napi összege a teljesítési határidő lejártát követő harmincadik napon és azt követően minden hónapban az előző tárgyidőszak szerinti összeg kétszeresére emelkedik.

A javaslat a Vht. 175. §-ának megfelelő alkalmazását rendeli el a napi összegben megállapított pénzbírság tekintetében. Ez azt jelenti, hogy a pénzbírságot mind a jogi személlyel, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettel, mind pedig annak vezetőjével, illetve intézkedésre köteles tagjával szemben egyidejűleg is ki lehet szabni, ha a kötelezett jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet.

A napi összegben megállapított pénzbírságot önkéntes teljesítés esetén a meghatározott cselekmény teljesítésének igazolásáig, az önkéntes teljesítés elmaradása esetén pedig a végrehajtás kikényszerítéséig kell megfizetni. Ha a kötelezett önkéntesen, de késve teljesít, a pénzbírság kiszabása végett a végrehajtó a teljesítés igazolása tárgyában felvett jegyzőkönyvet megküldi a végrehajtást foganatosító bírósághoz. Ha a kötelezett nem teljesít, vagy csak részben teljesít, a pénzbírságot addig az időpontig terjedően kell megfizetni, ameddig a meghatározott cselekmény teljesítése késve, de önkéntesen, vagy pedig kikényszerítés útján maradéktalanul meg nem történik.

Ha a meghatározott cselekmény végrehajtása a teljesítési határidő leteltét követően a napi összegben megállapított pénzbírság ellenére sem történik meg, a végrehajtó – a helyszíni ellenőrzésről felvett jegyzőkönyv betérjesztése útján – kéri a végrehajtást foganatosító bíróságot, hogy határozzon a végrehajtás módjáról a Vht. 177. §-ának és 174. §-a b) vagy d) pontjának alkalmazásával, továbbá, hogy marasztalja a kötelezettet a napi összegben megállapított pénzbírságban.

Annak érdekében, hogy a kötelezett ne tehesen a végrehajtást megghiúsító lépéseket, a javaslat előírja, hogy a végrehajtást közvetlenül elrendelő határozatot részére a végrehajtó a helyszínen kézbesíti.

A javaslat 2. §-a a Vht. 187. §-a (1) bekezdésének módosítása útján kimondja, hogy biztosítási intézkedés rendelhető el az olyan követelés érdekében, amely iránt belföldi bíróságnál szabadalombitorlás, használati mintaoltalom bitorlása, mikroelektronikai félvezető termék topográfijára vonatkozó oltalom bitorlása, növényfajta-oltalom bitorlása, védjegybitorlás, földrajzi árujelző-oltalom bitorlása, formatervezési mintaoltalom bitorlása, kiegészítő oltalmi tanúsítvány bitorlása vagy szerzői jog megsértése miatt eljárást indítottak, az irányadó külön törvényekben meghatározott feltételekkel. E szabály teremti meg a kapcsolatot a Vht., valamint az Szt., a Vt. és az Szjt. azon rendelkezése között, amelynek alapján – az ideiglenes intézkedésekre vonatkozó Pp.-beli általános és az említett törvényekben megállapított különös feltételekkel – biztosítási intézkedés elrendelése kérhető, ha a jogosult valószínűsítette, hogy a kártérítés, illetve a bitorlással (jogsértéssel) elért gazdagodás visszatérítése iránti követelésének későbbi kielégítése veszélyben van (ld. a javaslat 9., 16. és 24. §-ához fűzött indokolást). Figyelemmel arra, hogy a szóban forgó biztosítási intézkedés a per megindítása előtt is kérhető, a javaslat az „eljárást indítottak” kifejezést használja a Vht. e szakaszának ugyanebben a bekezdésében már előforduló „keresetet indítottak”-fordulat helyett. A javaslat utal továbbá a külön törvényekben, azaz az említett törvényekben megállapított feltételekre is, annak egyértelművé tétele érdekében, hogy a szóban forgó biztosítási intézkedés nem általában, hanem csak az e törvényekben meghatározott esetben és feltételekkel kérhető.

A javaslat 3. §-a gondoskodik az Irányelvre utaló jogharmonizációs záradék beillesztéséről.

A 4. §-hoz

A javaslat 4. §-a az Irányelvnek való megfelelés érdekében átfogóan módosítja a szabadalombitorlás esetén támasztható polgári jogi igények körét.

[Az Szt. 35. §-ának (1)–(4) bekezdéseihez]

A javaslat az Szt. 35. §-ának (2) bekezdésében megállapítja azokat a polgári jogi igényeket, amelyeket a szabadalmas a bitorlóval szemben – az eset körülményeihez képest – támaszthat.

Az Irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szereplő igényt, azaz a bitorlás, illetve annak veszélye esetén történő eltiltást és a bitorló cselekmények abbahagyására való kötelezést a javaslat – a hatályos szabályoknak megfelelően – anyagi jogi igényként szabályozza. Ez nem jelent változást a hatályos rendelkezéshez képest, ugyanakkor az Irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja az eltiltást és az abbahagyásra kötelezést nemcsak a bitorlás, hanem annak veszélye esetén is alkalmazni rendeli („to prevent any imminent infringement”). Erre figyelemmel a javaslat megteremti annak lehetőségét, hogy polgári jogi igényként nemcsak a szabadalombitorlás, hanem az azzal közvetlenül fenyegető cselekmények abbahagyását is lehessen követelni.

Az Irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 11. cikke alapján az eltiltás lehetőségét nemcsak a bitorlóval, hanem olyan harmadik személyekkel (közvetítőkkal) szemben is biztosítani kell, akiknek szolgáltatásait a bitorláshoz igénybe vették. A javaslat ennek megfelelő szabályt tartalmaz az Szt. 35. §-ának (4) bekezdésében.

Az Irányelv 9. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében a jogosult kérheti a bitorlással érintett (gyanúsított) dolgok lefoglalását, illetve meghatározott személynek történő átadását [az ún. „delivery up” például a német jogban is ismert jogintézmény (Anspruch auf Vernichtung oder Überlassung)]. A hatályos Szt. 35. §-a (2) bekezdésének f) pontja a lefoglalást ma is tartalmazza, ugyanakkor a meghatározott személynek történő átadás mint igény ismeretlen a hatályos jogszabályokban, ezért a javaslat ezzel kiegészíti az Szt. 35. §-a (2) bekezdésének f) pontját.

Az Irányelv 10. cikkének (1) bekezdése – részben a TRIPS-megállapodás 46. cikkét követve – a bitorlás érdekében hozott határozatban elrendelhető intézkedéseket szabályozza. Ezek az intézkedések a következők: a bitorlásra (jogsértésre) használt eszközök és anyagok, valamint a kizárólag vagy elsősorban a bitorlással (jogsértéssel) érintett termékek (árúk, csomagolóanyagok, illetve dolgok) kereskedelmi forgalomból való visszahívása, onnan való végleges kivonása, illetve megsemmisítése. Ezeket az intézkedéseket a javaslat a bitorlóval szemben kérhető polgári jogi igények között helyezi el az Szt. 35. §-a (2) bekezdésének f) pontjában. A kereskedelmi forgalomból való visszahívás és az onnan való végleges kivonás fogalma kapcsán ki kell emelni, hogy az Európai Bizottság álláspontja szerint a kereskedelmi forgalomból való visszahívás nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a termék később visszakerüljön a kereskedelmi forgalomba, nyilvánvalóan a jogsértő mivoltától való megfosztást követően. A kereskedelmi forgalomból való végleges kivonás következtében a termék nem kerül vissza kereskedelmi forgalomba (pl. karitatív célokra használható fel).

A javaslat továbbra is a hatályos szabályozással egyezően írja elő az Szt. 35. §-ának (3) bekezdésében, hogy szabadalombitorlás esetén a szabadalmas a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítést is követelhet. Az Irányelv 13. cikkének (1) bekezdése – a TRIPS-megállapodás 45. cikkéhez hasonlóan – a bitorlóval szemben támasztható kártérítés iránti igényt írja elő. Az Irányelv a kártérítést ugyanakkor arra az esetre írja elő, ha a bitorló tudta vagy alappal feltételezhette, hogy tevékenységével bitorlást (jogsértést) követ el. Az Irányelvnek való megfelelés vizsgálatához e rendelkezés fényében értelmezni kell a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvénynek (a továbbiakban: Ptk.) a kártérítési felelősségre vonatkozó szabályait. A Ptk.-ban szabályozott általános kártérítési felelősség a felróhatóságon alapul. A felelősség alóli mentesülésre akkor van mód, ha az, aki másnak jogellenesen kárt okozott, bizonyítja magatartása felróhatóságának hiányát, azaz azt, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A javaslat előkészítése során szakmai konszenzus alakult ki abban a kérdésben, hogy a Ptk.-beli általános felelősségi szabályok megfeleltethetők az Irányelvnek. Ha pedig a magyar jogban alkalmazott, objektív alapú felróhatóság tágabb felelősségi kört is fedne le, ennek az Irányelv 2. cikkének (1) bekezdése alapján nincs akadálya, hiszen az a jogosultra kedvezőbb szabályt jelent. A kár mértéke kapcsán az Irányelv a kár elemeiként különösen az elmaradt haszon, a bitorló (jogsértő) által elért tisztességtelen gazdagodás és a vagyoni tényezőkön kívüli sérelem figyelembevételét rendeli el. A hazai hatályos szabályozás ennél továbbmegy egyfelől abban, hogy a bitorlással elért gazdagodás visszatérítését objektív alapú – felróhatóságtól független – polgári jogi igényként szabályozza az Szt. 35. §-a (2) bekezdésének e) pontjában. A Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. A Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése pedig a károsult vagyonában beállott értékcsökkenésen és az elmaradt vagyoni előnyön túl azt a kárpótlást vagy költséget is megtéríteni rendeli, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

Az Irányelv 13. cikke (1) bekezdésének b) pontja lehetővé teszi az általános kártérítés megítélését is, amelynek legalább olyan összegűnek kell lennie, mint az a díj, amely a jogosultnak a bitorló részéről járna a hasznosításért, ha a jogosult erre neki engedélyt adott volna. E rendelkezésnek a magyar jog megfeleltethető a Ptk. 359. §-ának (1) bekezdése útján, amely szerint ha a kár mértéke – akár csak részben – pontosan nem számítható ki, a bíróság a károkozásért felelős személyt olyan összegű általános kártérítés megfizetésére kötelezi, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas.

Az Irányelv 13. cikkének (2) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy akkor is kötelezzék a bitorlót előre meghatározott összegű gazdagodás visszatérítésére vagy kártérítésre, ha nem tudta, vagy alappal nem feltételezhette, hogy bitorlást követ el. A magyar jogban a gazdagodás visszatérítése objektív alapú – felróhatóságtól független – polgári jogi igényként szabályozott. E rendelkezés mindezekre figyelemmel kifejezett átültetést nem igényelt.

[Az Szt. 35. §-ának (5)–(7) bekezdéseihez]

Az Irányelv 8. cikkének alapja a TRIPS-megállapodás 47. cikke, amely a tagországok számára opcionális előírásként tartalmazza a bitorló (jogsértő) kötelezését arra, hogy szolgáltatson adatot a bitorlással (jogsértéssel) érintett áruk, illetve szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében részt vevőkről, valamint az ilyen áruk terjesztésére kialakított üzleti kapcsolatokról. Az Irányelv a TRIPS-megállapodásnál

továbbmegy: egyfelől megköveteli a tagállamoktól az adatszolgáltatási kötelezettség előírását, másfelől pedig annak alapján nemcsak a bitorlók (jogsértők), hanem harmadik személyek is kötelezhetők arra, hogy adatot szolgáltatassanak. Az Irányelv 8. cikke (1) bekezdésének megfelelő szabályokat a bitorló (jogsértő) kapcsán az Szt. 35. §-a (2) bekezdésének c) pontja tartalmazza. A javaslat az Irányelv 8. cikke (1) bekezdésének a)–d) pontjaiban foglaltakat pontosan tükrözve szabályozza azon harmadik személyek körét, akikkel szemben érvényesíthető olyan igény, hogy szolgáltatassanak adatot a bitorlással érintett termékek, illetve szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében részt vevőkről, valamint az ilyen termékek terjesztésére kialakított üzleti kapcsolatokról. Ennek az előírásnak az Szt. 35. §-ának (5) bekezdése felel meg. A polgári peres eljárásban ugyanakkor alapelv, hogy – a bizonyítás körében igénybe vett személyeket (tanú, szakértő, szemletárgy birtokosa) kivéve – az eljárás során hozott határozat csak azokra tartalmazhat kötelezést, akik az eljárásban félként vesznek részt. Így e harmadik személyek részvétele is szükséges az eljárásban, amire a Pp.-nek a keresetváltoztatásra (146. §), illetve a perbehívásra (58–60. §-ok) vonatkozó szabályai adnak módot. Ki kell emelni, hogy az adatszolgáltatásra kötelezés a harmadik személyek vonatkozásában is objektív alapú polgári jogi igény, így adatszolgáltatásra kötelezésnek van helye akkor is, ha a harmadik személy nem tudott, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett nem kellett volna tudnia arról, hogy bitorlás elkövetésében működött közre.

A harmadik személyek adatszolgáltatási kötelezettsége kapcsán a javaslat – az Irányelvnek megfelelően – rögzíti, hogy e kötelezettség csak olyan harmadik személyekkel szemben áll fenn, akik kereskedelmi mértékben birtokolták a bitorlással érintett termékeket, kereskedelmi mértékben vették igénybe a bitorlással érintett szolgáltatásokat, kereskedelmi mértékben nyújtottak szolgáltatást a bitorlás elkövetéséhez, illetve e személyek állítása szerint közreműködtek a bitorlással érintett termékek előállításában és terjesztésében, illetve a bitorlással érintett szolgáltatások nyújtásában (ilyen harmadik személy lehet például az elektronikus kereskedelmi szolgáltatásokat nyújtó közvetítő szolgáltató, ha a bitorlási cselekményt ilyen szolgáltatások igénybevételével valósították meg).

A kereskedelmi mérték fogalmának értelmezéséhez az Irányelv (14) preambulumbekkezdése ad némi eligazítást: kereskedelmi mértékűek a jogsértő cselekmények, ha azokat közvetlenül vagy közvetetten gazdasági vagy kereskedelmi előny szerzése érdekében végzik; a fogyasztók által jóhiszeműen végzett cselekmények rendszerint nem minősülnek kereskedelmi mértékű jogsértésnek. Maga a TRIPS-megállapodás is tartalmazza e fogalmat a büntetőjogi jogkövetkezményeket szabályozó 61. cikkében, fogalom-meghatározás nélkül. Az Európai Bizottság e fogalom kapcsán kifejtette, hogy nem pártolná, ha a tagállamok eltérnének a (14) preambulumbekkezdésben foglaltaktól, továbbá nem tartja az Irányelvvel összeegyeztethetőnek azt sem, ha a tagállamok a kereskedelmi mérték kapcsán valamilyen értékhatárt rögzítenek. Az Európai Bizottság helytelenítette továbbá a hasonló, de némileg eltérő fogalmak használatát is, mint például a kereskedelmi célú jogsértés („acts committed for commercial purposes”). A kereskedelmi mérték fogalma az üzletszerűség fogalmának sem feleltethető meg, ugyanis az üzletszerű jogsértés szűkebb fogalom, mint a kereskedelmi mértékű jogsértés. Az üzletszerűség – lényegében a Btk. 137. §-ának 9. pontja nyomán – magában foglalja a rendszerességet és a haszonszerzésre törekvést, míg a kereskedelmi mértékű jogsértés fogalmának ezek nem elengedhetetlen elemei. Az Európai Bizottság értelmezése szerint a kereskedelmi mérték objektív természetű, azaz független attól, hogy a jogsértő szándéka a kereskedelmi célokra kiterjedt-e. Ugyanakkor a (14) preambulumbekkezdésben szereplő fogalom-meghatározás igen tág, hiszen a kereskedelmi mérték megállapítható akkor is, ha közvetetten jutnak gazdasági előnyhöz. Ez különösen az

egyes iparjogvédelmi oltalmak tartalmának és korlátjainak vizsgálata során tűnik ellentmondásosnak. A szabadalombitorlás ugyanis – a szabadalmi oltalom tartalmára tekintettel [Szt. 19. § (6) bek. a) pont] – csak a találmány gazdasági tevékenység körében történő hasznosításával valósulhat meg.

A kereskedelmi mértékű jogsértés fogalmát az Szt. 35. §-ának (6) bekezdése határozza meg. A javaslat értelmében a szóban forgó cselekmények kereskedelmi mértékűek, ha az érintett termékek, illetve szolgáltatások jellegéből és mennyiségéből nyilvánvaló, hogy e cselekmények – közvetlenül vagy közvetetten – kereskedelmi vagy más gazdasági előny szerzését szolgálják. A fogyasztó által jóhiszeműen végzett cselekmények csak az ellenkező bizonyításáig minősülnek kereskedelmi mértékűnek. Ez a meghatározás tekintettel van a (14) preambulumbekkezdés valamennyi elemére, a „termékek, illetve szolgáltatások jellegéből és mennyiségéből nyilvánvaló”-fordulat pedig a nemzetközi kereskedelmi szerződésekből ismert példa, amely a jogalkalmazást megkönnyítendő került be a javaslatba.

Az adatszolgáltatási kötelezettség tekintetében a TRIPS-megállapodás 47. cikkéhez képest többletelem, hogy az Irányelv 8. cikkének (2) bekezdése meghatározza – nem kizárólagos jelleggel – a szolgáltatandó adatok körét. A javaslat az Szt. 35. §-ának (7) bekezdésében ennek megfelelően különösen a következő adatok szolgáltatását írja elő: a bitorlással érintett termékek, illetve szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében részt vevők, a bitorlással érintett termékeket birtoklók, valamint a forgalmazásba bevonni kívánt vagy bevont nagy- és kiskereskedők neve és címe, továbbá a bitorlással érintett termékek, illetve szolgáltatások előállított, forgalmazott, illetve igénybe vett, valamint megrendelt mennyisége, továbbá az azokért adott vagy kapott ellenérték.

[Az Szt. 35. §-ának (8)–(10) bekezdéseihez]

A javaslat az Szt. 35. §-ának (8) bekezdésében – a szükséges kiegészítésekkel – továbbra is tartalmazza annak lehetőségét, hogy a bíróság a jogosult kérelmére elrendelje a lefoglalt, kereskedelmi forgalomból visszahívott, illetve onnan véglegesen kivont eszközök, anyagok, illetve termékek jogsértő mivoltuktól történő megfosztását vagy – ha az nem lehetséges – megsemmisítését. A bíróság indokolt esetben a megsemmisítés helyett továbbra is elrendelheti a lefoglalt eszközöknek és anyagoknak a bírósági végrehajtás szabályai szerint történő értékesítését is; ebben az esetben a befolyó összeg felől ítéletben határoz.

A lefoglalás kapcsán fontos megjegyezni, hogy a javaslat megőrzi azt a szabályt, amely szerint a szabadalombitorlásra használt eszközök és anyagok, valamint a szabadalombitorlással érintett termékek lefoglalásának helye van akkor is, ha azok nincsenek a bitorló tulajdonában. Az e szabályhoz kapcsolódó megszorító fordulat helyett, amely szerint a lefoglalásnak akkor van csak helye, ha a tulajdonos a bitorlásról tudott, vagy kellő körültekintés mellett tudhatott volna, a javaslat az általános polgári jogi felelősségi mércét (a tulajdonos a bitorlásról tudott, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellett volna) illeszti be az Szt. 35. §-ának (9) bekezdésébe.

Az Irányelv 10. cikke (2) és (3) bekezdésének való megfelelés érdekében a javaslat előírja, hogy az Szt. 35. §-a (2) bekezdésének f) pontjában és (8) bekezdésében meghatározott intézkedéseket a bitorló költségére rendeljék el, kivéve, ha az eset körülményei az ettől való eltérést indokolják. A kereskedelmi forgalomból való visszahívás, az onnan való végleges kivonás, illetve a megsemmisítés elrendelése tárgyában a bíróság a harmadik személyek

érdekeinek figyelembevételével, valamint úgy dönt, hogy az elrendelt intézkedés a bitorlás súlyosságával arányban álljon (ehhez ld. a TRIPS-megállapodás 46. cikkét is).

[Az Szt. 35. §-ának (11) bekezdéséhez]

Az Irányelv 15. cikke kötelezi a tagállamokat arra, hogy tegyék elrendelhetővé a jogosult kérelmére és a bitorló (jogsértő) költségére a bírósági határozatra vonatkozó információ nyilvánosságra hozatalát és terjesztését, ideértve a határozat részben vagy egészben történő megjelentetését. A cikk második mondata értelmében a tagállamok további nyilvánossági követelményeket is előírhatnak a körülményektől függően.

A javaslat az Szt. 35. §-a (2) bekezdésének d) pontjában a hatályos szabályozással egyezően tartalmazza a bitorlóval szemben támasztható polgári jogi igényt, amely alapján a szabadalmas követelheti, hogy a bitorló – nyilatkozattal vagy más megfelelő módon – adjon elégtételt, és hogy szükség esetén a bitorló részéről és költségén az elégtételnek megfelelő nyilvánosságot biztosítsanak. Az elégtétel adása ugyanakkor nem feltétlenül esik egybe a határozat nyilvánosságra hozatalával. Erre figyelemmel a javaslat új szabályként vezeti be, hogy a bíróság a szabadalmas kérelmére elrendelheti a határozatnak a bitorló költségére történő nyilvánosságra hozatalát. A nyilvánosságra hozatal módjáról – az adatvédelmi rendelkezések megtartásának szükségességére is figyelemmel – a bíróság dönt. A javaslat alapján nyilvánosságra hozatalon kell érteni különösen az országos napilapban, illetve az internet útján történő közzétételt. Meg kell jegyezni, hogy az Európai Bizottság álláspontja szerint a nyilvánosságra hozatalra vonatkozó követelmény nemcsak az eljárást befejező, illetve érdemi határozatokra, hanem az eljárás során – akár az ideiglenes intézkedés tárgyában – hozott határozatokra is kiterjed. A javaslat ennek megfelelően – az ítélet helyett – a határozatra történő utalást tartalmazza.

Az 5. §-hoz

A javaslat 5. §-a az Szt.-nek a Ketvht. 203. §-ával beiktatott 69/A. §-át igazítja ki az elmaradt határidők beillesztése érdekében.

A 6–7. §-okhoz

A Pp. 152. §-a értelmében ha a per eldöntése olyan előzetes kérdés elbírálásától függ, amelynek tárgyában az eljárás büntetőbírói vagy államigazgatási hatáskörbe tartozik, a bíróság a per tárgyalását ennek az eljárásnak a jogerős befejezéséig felfüggesztheti. A bitorlási perek kapcsán az azokra kizárólagos illetékességgel rendelkező Fővárosi Bíróság gyakorlata, hogy a bitorlási pert felfüggeszti, ha különösen a szabadalom megsemmisítése iránt a Magyar Szabadalmi Hivatal előtt eljárást indítottak. A megsemmisítési eljárást mint az oltalmat keletkezésére visszaható hatállyal megszüntető eljárást – a bitorlás következményeinek elhárítása érdekében – döntően a bitorlási perek alperesei indítják, akiknek – ha az oltalom megsemmisítése bizonytalan, illetve annak kicsi az esélye – gyakran nem érdekük, hogy a megsemmisítési eljárás gyorsan befejeződjék. Érkeztek ugyanakkor joggyakorlati problémákról jelzések annak kapcsán is, hogy a Fővárosi Bíróság a szabadalombitorlás miatt indított pert a sikeresnek tűnő (és utóbb annak bizonyult) megsemmisítési eljárás megindulása esetén sem függesztette fel.

A jogérvényesítés hatékonyságát növelendő és a bitorlási pereket gyorsítandó a javaslat előkészítése során felmerült annak igénye, hogy a Magyar Szabadalmi Hivatal az oltalmat keletkezésére visszaható hatállyal megszüntető eljárásokat gyorsítottan folytassa le. A gyorsított eljárás létjogosultsága nemcsak a megsemmisítési, hanem – hasonló okokból – a nemleges megállapítási eljárásokban is fennáll. A megsemmisítési eljárás gyorsításának akkor is van szerepe, ha a bitorlási per felfüggesztésére nem került sor. Ez utóbbi esetben ugyanis a megsemmisítési eljárás gyorsításának eredményeképpen a Magyar Szabadalmi Hivatal döntése várhatóan hamarabb születik meg, mint a bitorlási perben hozott ítélet.

A fentiekre figyelemmel a javaslat 6. §-a – az Szt. új 81/A. §-ában – a megsemmisítési eljárás gyorsított lefolytatását írja elő, ha a felek bármelyike ezt kéri, és igazolja, hogy a szabadalom bitorlása miatt per indítottak. A gyorsított eljárás iránti kérelem díjhoz kötött. A gyorsított eljárás lefolytatását a megsemmisítésre irányadó általános és különös eljárási szabályoktól eltérően különösen az teszi lehetővé, hogy hiánypótlásra, illetve nyilatkozattételre tizenöt napos határidő is kitűzhető, határidő-hosszabbítás csak különösen indokolt esetben adható, valamint hogy a Magyar Szabadalmi Hivatal csak akkor tart szóbeli tárgyalást, ha a tényállás tisztázásához szükség van a felek együttes meghallgatására, vagy bármelyik fél ezt kellő időben kéri. A javaslat 7. §-a a nemleges megállapítási eljárásokban is alkalmazni rendeli az Szt. új 81/A. §-át. (A Hmtv. és a Toptv. utaló szabálya az Szt.-t rendeli megfelelően alkalmazni, erre figyelemmel a használati mintaoltalmi, illetve a topográfiaoltalmi megsemmisítési, illetve nemleges megállapítási eljárásokban is megfelelően alkalmazni kell az Szt. 81/A. §-ának rendelkezéseit.)

A 8. §-hoz

A javaslat 8. §-ának (1) bekezdése egyértelművé teszi, hogy a Magyar Szabadalmi Hivatal döntéseinek felülvizsgálatára irányuló nemperes eljárásban az ügy érdemében hozott végzés – függetlenül attól, hogy a végzést a tárgyaláson kihirdették-e vagy a kihirdetést elhalasztották-e – minden esetben a kézbesítéssel válik közzétét, és ettől az időponttól számítódik a fellebbezés benyújtására nyitva álló határidő is.

A javaslat 8. §-ának (2) bekezdése enyhít a hatályos szabályokon azáltal, hogy a fellebbezési eljárásban nem írja elő a tárgyalás tartásának kötelezettségét, ugyanakkor kérelemre a bíróság köteles a feleket meghallgatni.

A 9. §-hoz

A javaslat 9. §-a átfogóan módosítja az Szt.-nek a szabadalmi perekre vonatkozó 104. §-át, különösen annak a szabadalombitorlási perekben kérhető ideiglenes intézkedésekre vonatkozó rendelkezéseit.

Az ideiglenes intézkedések kapcsán a javaslat – jogharmonizációs kényszerből – eltér az ideiglenes intézkedésekre vonatkozó általános Pp.-beli szabálytól, amely szerint ideiglenes intézkedés iránti kérelem a keresetlevél benyújtása előtt nem terjeszthető elő. Az Irányelv 9. cikke ugyanis az ideiglenes intézkedések kapcsán megköveteli, hogy azok már a per megindítása előtt igénybe vehetők legyenek. Az Európai Bizottság álláspontja alapján nyilvánvaló, hogy a Bizottság a 9. cikket – annak szabályozási céljával összhangban – határozottan úgy értelmezi, hogy az abban foglalt intézkedéseket már a per megindítása előtt

is biztosítani kell. Ezt a következtetést az Irányelv 9. cikkének (5) bekezdése is alátámasztja annak előírásával, hogy ha a jogosult az ideiglenes intézkedést a per megindítását megelőzően kérte, viszont a bíróság által megállapított ésszerű határidőn belül, illetve húsz munkanapon vagy harmincegy naptári napon belül nem indítja meg a bitorlás (jogsértés) miatt a pert, az ellenfél kérelmére a bíróság az ideiglenes intézkedést elrendelő határozatát hatályon kívül helyezi.

További szabályozási újdonságokat követel meg az a tény, hogy az Irányelv 9. cikkének (2) bekezdése a per megindítása előtti (és utáni) intézkedésként is megköveteli a biztosítási intézkedés elrendelésének lehetőségét (ld. a javaslat 2. §-ához fűzött indokolást is).

A javaslat az ideiglenes intézkedésekre vonatkozó szabályozás újraalakításával egyidejűleg nem szűkíti le az ideiglenes intézkedéssel kérhető igények körét, ugyanakkor vannak olyan igények, amelyek esetében nyilvánvaló, hogy ideiglenes intézkedésre nem, vagy csak rendkívüli esetben kerülhet sor (pl. elégtétel adása vagy megsemmisítés). Figyelemmel arra, hogy a javaslat az adatszolgáltatásra kötelezést és az eltiltást (ld. a javaslat 4. §-ához fűzött indokolást) mint polgári jogi igényeket harmadik személyekkel szemben is bevezeti, nincs akadálya annak, hogy a jogosult ezeket ideiglenes intézkedés iránti igényként támassza – akár a per megindulása előtt is – az érintett harmadik személyekkel szemben.

[Az Szt. 104. §-ának (2)–(3) bekezdéseihez]

Az Irányelv 9. cikkének (3) bekezdése az ideiglenes intézkedések elrendeléséhez elvárható mértékű valószínűsítést követel meg abban a tekintetben, hogy aki az intézkedést kérelmezi, jogosultnak számít, és bitorlás (jogsértés) történt, illetve annak közvetlen veszélye áll fenn.

E rendelkezéshez hasonló tartalmú a hatályos Szt. 104. §-ának (3) bekezdése, amely szerint a szabadalombitorlás miatt indított perekben az ideiglenes intézkedést a kérelmező különös méltánylást érdemlő jogvédelméhez szükségesnek kell tekinteni, ha a kérelmező igazolja, hogy a találmány szabadalmi oltalom alatt áll, valamint, hogy ő a szabadalmas vagy olyan hasznosító, aki jogosult saját nevében fellépni a bitorlással szemben.

A Pp. 156. §-ának (1) bekezdése értelmében ideiglenes intézkedés elrendelésére akkor kerülhet sor, ha ez közvetlenül fenyegető kár elhárítása vagy a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása, illetve a kérelmező különös méltánylást érdemlő jogvédelme érdekében szükséges, és az intézkedéssel okozott hátrány nem haladja meg az intézkedéssel elérhető előnyöket; a kérelmet megalapozó tényeket valószínűsíteni kell. A hatályos Szt. idézett rendelkezése az ideiglenes intézkedés Pp.-beli általános szabályaihoz képest a jogosultak számára könnyebbséget jelent azáltal, hogy a különös méltánylást érdemlő jogvédelem igazolásához vélelmet állít fel. Nincs nyomós indoka ugyanakkor annak, hogy ez a vélelem ne legyen megdönthető, különösen szabadalombitorlás esetében.

Az Irányelv (17) preambulumbekzdése kifejezetten utal arra, hogy a jogérvényesítést célzó intézkedések megállapítása során figyelembe kell venni az egyes oltalmi formák sajátosságait. A védjegyek bitorlásához és a szerzői jogi jogsértésekhez képest szabadalombitorlási ügyekben gyakran igen bonyolult, különleges műszaki szakértelmet igénylő feladat annak eldöntése, hogy a bitorlással érintett termékben vagy eljárásban az összes igényponti jellemző megvalósul-e. Ugyanez igaz az oltalom érvényességének megítélésre. Erre figyelemmel az Szt.-ben szabályozott vélelmet megdönthetővé kell tenni, és

a visszaélésekre okot adó körülményeket a lehetőségekhez képest ki kell zárni. Ennek alapján a javaslat 9. §-a az Szt. 104. §-ának (2) bekezdésébe beilleszti az ellenkező valószínűsítésére történő utalást, valamint előírja, hogy ellenkező valószínűsítése során figyelembe kell venni az eset összes körülményeit, ideértve azt is, hogy a szabadalmat a Magyar Szabadalmi Hivatal vagy az első fokon eljáró bíróság megsemmisítette, vagy hogy a Magyar Köztársaságban is hatályos európai szabadalmat az Európai Szabadalmi Szervezet másik tagállamában megsemmisítették. Értelemszerűen itt a megsemmisítés tárgyában hozott nem jogerős hazai határozatokról van szó, hiszen a szabadalom jogerős megsemmisítése (oltalom hiányában) okafogyottá teszi a szabadalombitorlási pert. Ezeknek az eseteknek a példálózó felsorolása nem zárja ki természetesen, hogy az összes körülmény mérlegelése során a bíróság figyelembe vegyen más eseteket is, mint például a megsemmisítési eljárás megindítását.

A különös méltánylást érdemlő jogvédelemhez kapcsolódó vélelem megdönthetővé tétele nem mond ellent az Irányelv 9. cikke (3) bekezdésének, és közelebb áll az Irányelv szabályozási szemléletéhez. E bekezdés ugyanis maga is kellő fokú bizonyosságot („a sufficient degree of certainty”) követel meg. Az Irányelv 3. cikkének (2) bekezdése emellett kifejezetten utal arra, hogy az Irányelvben szabályozott intézkedések, eljárások és jogkövetkezmények nem alkalmazhatók visszaélészerűen.

A javaslat mindemellett megőrzi az Szt. hatályos 104. §-ában is irányadó időbeli korlátot, amely szerint a vélelem nem alkalmazható (azaz a Pp. általános szabályai szerint kell eljárni az ideiglenes intézkedés iránti kérelem tárgyában), ha a bitorlás megkezdése óta hat hónap, illetve a kérelmezőnek a bitorlásról és a bitorló személyéről való tudomásszerzése óta hatvan nap már eltelt.

[Az Szt. 104. §-ának (4) bekezdéséhez]

Az Irányelvnek való megfelelés érdekében a javaslat szabadalombitorlás esetén lehetővé teszi az ideiglenes intézkedés iránti kérelem előterjesztését a keresetlevél benyújtását megelőzően. Figyelemmel arra, hogy a per ekkor még nem indult meg, a javaslat rendelkezik arról, hogy ilyen esetben a Fővárosi Bíróság a kérelmet nemperes eljárásban – a nemperes eljárás sajátosságaiból fakadó eltérésekkel – a Pp. általános és az Szt. különös szabályainak megfelelő alkalmazásával bírálja el. Ehhez kapcsolódóan a javaslat a peres eljárás illetékének megfizetése körében a kérelmezőre kedvező szabályt tartalmaz, amennyiben kimondja, hogy ha a kérelmező a bitorlás miatt a pert megindította, a peres eljárás illetékeként a nemperes eljárásban lerótt illetéken felüli összeget kell megfizetni.

[Az Szt. 104. §-ának (5)–(6) bekezdéseihez]

Az Irányelv 9. cikkének (2) bekezdése alapján a jogosult a per megindítását megelőzően is kérheti biztosítási intézkedésként a bitorló ingó- és ingatlanvagyonának, illetve bankszámláinak vagy más vagyontárgyainak zárlatát, továbbá a biztosítási intézkedés végrehajtása érdekében banki, pénzügyi és kereskedelmi adatok, illetve iratok közlését. Figyelemmel arra, hogy a hatályos jogszabályok szerint ilyen igénye a jogosultnak nincs, a javaslat a biztosítási intézkedés elrendelése iránti igényt eljárásjogi önálló igényként, az ideiglenes intézkedésre vonatkozó Pp.-beli általános és az Szt.-ben megállapított különös szabályok alkalmazásának előírásával szabályozza. A biztosítási intézkedésre vonatkozó általános szabályokat a Vht. tartalmazza.

Az Szt. 104. §-ának a javaslattal megállapított (5) bekezdése szerint a szabadalmas – a bitorlás esetén támasztható polgári jogi igényeken felül – az ideiglenes intézkedésre vonatkozó feltételekkel kérheti a bíróságtól biztosítási intézkedés elrendelését a bírósági végrehajtásról szóló törvény szabályai szerint, feltéve, hogy valószínűsítette, hogy a kártérítés, illetve a bitorlással elért gazdagodás visszatérítése iránti követelésének későbbi kielégítése veszélyben van, és kérheti továbbá a bitorló kötelezését banki, pénzügyi és kereskedelmi adatainak, illetve iratainak közlésére, illetve bemutatására a szóban forgó biztosítási intézkedés elrendelése céljából (ld. a javaslat 2. §-ához fűzött indokolást is).

Újdonságként jelenik meg az Irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontjában az ún. ellenbiztosíték lehetősége, azaz az arra vonatkozó igény, hogy ideiglenes eltiltás helyett a bitorló (jogsértő) biztosítékot tegyen le a károk fedezésére, ha utóbb bebizonyosodna, hogy az általa végzett cselekményekkel az oltalmat bitorolta, illetve szerzői jogot sértett. Az Európai Bizottság állásfoglalása alapján az ellenbiztosíték letétele iránt kizárólag a jogosult terjeszthet elő kérelmet (azaz az alperes nem), ugyanakkor a bíróság maga is elrendelheti az ellenbiztosíték letételét, feltéve, hogy a felperes előterjesztett kérelmet a bitorlás (jogsértés) abbahagyása iránt, de a bíróság annak nem adott helyt.

Az Irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szabályozott ellenbiztosíték intézményét a javaslat eljárásjogi önálló igényként, az ideiglenes intézkedésre vonatkozó Pp.-beli általános és az Szt.-ben megállapított különös szabályok alkalmazásának előírásával szabályozza, tekintettel arra, hogy az ellenbiztosíték intézménye anyagi jogi igényként nem értelmezhető. Ennek alapján a szabadalmas – a bitorlás esetén támasztható polgári jogi igényeken felül – az ideiglenes intézkedésre vonatkozó feltételekkel kérheti a bíróságtól, hogy a bitorló adjon biztosítékot, aminek fejében – a bitorlás abbahagyásának követelése helyett – hozzájárul a feltételezett bitorlási cselekmények bitorló általi folytatásához. A javaslat az Szt. 104. §-ának (6) bekezdésében kimondja továbbá, hogy a bíróság az ellenbiztosíték letételét a szabadalmas erre irányuló kérelme hiányában is elrendelheti, feltéve, hogy a szabadalmas előterjesztett kérelmet a bitorlás abbahagyása iránt, és annak a bíróság nem ad helyt.

[Az Szt. 104. §-ának (7)–(8) bekezdéseihez]

Az Irányelv 9. cikkének (5) bekezdése előírja, hogy ha a jogosult az ideiglenes intézkedést a per megindítását megelőzően kérte, viszont a bíróság által megállapított ésszerű határidőn belül, illetve húsz munkanapon vagy harmincegy naptári napon belül nem indítja meg a bitorlás (jogsértés) miatt a pert, az ellenfél kérelmére a bíróság az ideiglenes intézkedést elrendelő határozatát hatályon kívül helyezi. Erre figyelemmel rendelkezik úgy a javaslat az Szt. 104. §-ának (8) bekezdésében, hogy a bíróság a keresetlevél benyújtását megelőzően előterjesztett ideiglenes intézkedés tárgyában hozott határozatát az ellenfél kérelmére hatályon kívül helyezi, ha a szabadalmas a pert az ideiglenes intézkedéssel érvényesített követelés tárgyában nem indította meg a határozat közlésétől számított tizenöt napon belül. E tizenöt napos határidő rögzítésére módot ad az Irányelv 9. cikkének (5) bekezdése, mivel az ott megjelölt húsz munkanapos vagy harmincegy naptári napos határidő az adható leghosszabb határidő. A javaslat előírása szerint a bíróságnak soron kívül kell eljárnia, de legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoznia kell.

A javaslat az Szt. 104. §-ának (7) bekezdésében megőrzi az ideiglenes intézkedés tárgyában a soronkívüliséget, illetve a tizenöt napos határidőt tartalmazó hatályos szabályt,

kiegészítve azzal, hogy e szabályt azonos módon írja elő a másodfokú bíróság eljárását illetően is.

[Az Szt. 104. §-ának (9) bekezdéséhez]

Az Irányelv 6. cikke a bizonyítékokról rendelkezik. E cikk a TRIPS-megállapodás 43. cikkének (1) bekezdését veszi át, és azt kiegészíti egyfelől a mintavételre vonatkozó egyszerűsítő szabállyal, másfelől pedig megköveteli a tagállamoktól, hogy kereskedelmi mértékben elkövetett jogsértés esetén tegyék elrendelhetővé a másik fél kötelezését a birtokában lévő banki, pénzügyi és kereskedelmi adatok közlésére, illetve a birtokában lévő ilyen iratok bemutatására. Valamennyi esetben alapvető követelmény a bizalmas adatok védelme. (A kereskedelmi mérték fogalmához ld. a javaslat 4. §-ához fűzött indokolást).

A bizalmas adatok védelmére vonatkozó követelményt az Irányelv 6. cikkének (1) és (2) bekezdése is tartalmazza. E követelmény önálló tükröztetése a javaslatban ugyanakkor nem indokolt, figyelemmel arra, hogy a Pp. hatályos szabályai kielégítik a bizalmas adatok védelmére vonatkozó irányelvi követelményt. A Pp. 119. §-ának (2) bekezdése elvi jelleggel rögzíti, hogy a felek, az ügyész és a perben részt vevő egyéb személyek, valamint azok képviselői az eljárás során az üzleti titkot vagy a külön törvényben meghatározott, az államtitkon és szolgálati titkon kívüli más titkot tartalmazó iratok esetében – a titok megtartásának kötelezettségét tartalmazó, írásba foglalt nyilatkozat megtétele mellett –, az eljáró bíró által megállapított rendben és szabályok szerint gyakorolhatják az iratbetekintési és másolatkészítési jogot. A külön törvényben meghatározott titok lehet különösen az államtitok, a szolgálati titok, továbbá az üzleti, a bank-, a biztosítási, az értékpapír-, a pénztártitok, valamint a magántitok. A Pp. 5. §-ának (2) bekezdése kimondja továbbá, hogy a bíróság a nyilvánosságot indokolt határozatával az egész tárgyalásról vagy annak egy részéről kizárhatja, ha az államtitok, szolgálati titok, üzleti titok vagy külön törvényben meghatározott más titok megőrzése végett feltétlenül szükséges. A bíróság a nyilvánosságot a közérkölc védelmében, valamint az ügyfél kérelmére abban az esetben is kizárhatja, ha az a fél személyiségi jogainak védelme érdekében indokolt.

Az Szt. hatályos 104. §-ának (6) bekezdése már ma is megfelel az Irányelv 6. cikke (1) bekezdése első mondatának. E szabályt a javaslat is fenntartja az Szt. 104. §-ának (9) bekezdésében, azzal, hogy a hatályos szöveget kiegészíti a 6. cikk (2) bekezdésének megfelelő rendelkezéssel, azaz lehetővé teszi a másik fél kötelezését a birtokában lévő banki, pénzügyi és kereskedelmi adatok közlésére, illetve a birtokában lévő ilyen iratok bemutatására. Az Irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében szereplő opcionális szabály, amely szerint a tagállamok előírhatják, hogy a bíróságok a mű vagy a védelem alatt álló teljesítmény jelentős számú példányából vett megfelelő mennyiségű mintát megalapozott bizonyítéknak tekintsek, nem igényel átültetést, figyelemmel arra, hogy ez a lehetőség az Irányelv – és ennél fogva a javaslat által is – megkívánt elvárható mértékű valószínűsítés fogalmkörébe esik.

[Az Szt. 104. §-ának (10)–(11) bekezdéséhez]

Az Irányelv 7. cikke – a TRIPS-megállapodás 50. cikke (1) bekezdésének b) pontjával összhangban – rendelkezik a bizonyítékok megőrzéséről. A javaslat e cikknek a Pp.-ben általános jelleggel szabályozott előzetes bizonyítás intézménye és az ahhoz kapcsolódó speciális kiegészítő szabályok útján felel meg.

A bizonyítékok megőrzése kapcsán az Irányelv 7. cikkének (1) bekezdése feltételként írja elő, hogy ezt az intézkedést az, akinek iparjogvédelmi vagy szerzői jogát megsértették, már a per megindítása előtt is kérhesse. Az Irányelv 7. cikkének (1) bekezdése előírja továbbá azt is, hogy ezen intézkedés elrendelésének feltétele, hogy a bitorlás (jogsértés) tényét vagy veszélyét a jogosult elvárható mértékben valószínűsítse. Erre figyelemmel teszi egyértelművé a javaslat az Szt. 104. §-ának (10) bekezdésében, hogy előzetes bizonyításnak a per megindítása előtt helye van akkor is, ha a szabadalmas a bitorlás tényét vagy annak veszélyét elvárható mértékben valószínűsítette.

Figyelmet érdemel az Irányelv 7. cikke (1) bekezdésének második mondata. E rendelkezés szerint a bizonyítékok megőrzése magában foglalhatja egyfelől a bizonyítékként fellelt dolgok részletes leírásának jegyzőkönyvbe vételét, mintavétellel vagy anélkül, másfelől pedig a jogsértő dolgok és – az esettől függően – az azok előállításához, illetve terjesztéséhez használt eszközök és anyagok, valamint a mindezekhez használt iratok lefoglalását. Ezek a jogintézmények az egyes tagállami jogokban megtalálható, működő megoldások [az első intézmény az olasz jogból, a második pedig az Egyesült Királyság jogából („Anton Piller order”) ismert]. Figyelemmel arra, hogy ezen intézmények átültetése opcionális jellegű, és a jogsértő dolgok, illetve a jogsértésre használt eszközök és anyagok lefoglalása pedig ideiglenes intézkedésként már a per megindulását megelőzően is kérhető, nem indokolt ezeknek az irányelvi rendelkezéseknek a kifejezett megjelenítése a javaslatban.

Ami az előzetes bizonyítás elrendelése és foganatosítása kapcsán irányadó hatásköri szabályokat illeti, a javaslat az Szt. 104. §-ának (10) bekezdésében az előzetes bizonyítás per előtti elrendelését és az előzetes bizonyítás foganatosítását a Fővárosi Bíróság hatáskörébe utalja a szabadalombitorlás tárgyában folyó perek különös természetére és az igényelt szakértelemre figyelemmel. Az ellenérdekű fél jogorvoslati jogának biztosítása érdekében a javaslat – a Pp. 209. §-ának (2) bekezdésétől eltérve, amely szerint csak az elutasító határozat fellebbezhető meg – kimondja továbbá azt is, hogy az előzetes bizonyítást elrendelő határozat ellen is van helye fellebbezésnek.

Az Irányelv 7. cikkének (3) bekezdése – a TRIPS-megállapodás 50. cikkének (6) bekezdésével azonos módon – előírja, hogy ha a jogosult a bizonyítékok megőrzését célzó intézkedést a per megindítását megelőzően kérte, viszont a bíróság által megállapított ésszerű határidőn belül, illetve húsz munkanapon vagy harmincegy naptári napon belül nem indítja meg a jogsértés miatt a pert, az ellenfél kérelmére a bíróság a bizonyítékok megőrzését elrendelő határozatát hatályon kívül helyezi. E szabálynak a javaslat az Szt. 104. §-ának (11) bekezdésében tesz eleget azzal, hogy kimondja: az előzetes bizonyítást elrendelő határozat hatályon kívül helyezése iránti kérelem akkor terjeszthető elő, ha a szabadalmas a pert az előzetes bizonyítást elrendelő határozat közlésétől számított tizenöt napon belül nem indította meg. E tizenöt napos határidő rögzítésére módot ad az Irányelv 7. cikkének (3) bekezdése, mivel az ott megjelölt húsz munkanapos vagy harmincegy naptári napos határidő az adható leghosszabb határidő. A javaslat értelmében – az ideiglenes intézkedéseknél követett eljárással egyezően – a bíróságnak soron kívül kell eljárnia, de legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoznia kell.

[Az Szt. 104. §-ának (12) bekezdéséhez]

Az Irányelv 7. cikke (1) bekezdésnek harmadik mondata a bizonyítékok megőrzése kapcsán – a TRIPS-megállapodás 50. cikkének (2) bekezdésével egyezően – előírja az ellenérdekű fél meghallgatása mellőzésének lehetőségét arra az esetre, ha a késelem helyrehozhatatlan károkat okozna, vagy valószínűsíthető a bizonyítékok megsemmisítésének kockázata. E bekezdés negyedik és ötödik mondata pedig – a TRIPS-megállapodás 50. cikke (4) bekezdésének megfelelően – az ellenérdekű fél meghallgatása nélkül hozott határozat kapcsán írja elő az ellenérdekű fél értesítését legkésőbb a bizonyítékok megőrzését elrendelő intézkedés foganatosítását követően haladéktalanul, azzal, hogy az ellenérdekű fél számára biztosítani kell a jogorvoslat lehetőségét.

Az Irányelv 9. cikkének (4) bekezdése az ideiglenes intézkedések kapcsán – szintén a TRIPS-megállapodás 50. cikkének (2) bekezdésével egyezően – rendelkezik az ellenérdekű fél meghallgatása mellőzésének lehetőségéről, ha a késelem helyrehozhatatlan károkat okozna. E bekezdés az ellenérdekű fél meghallgatása nélkül hozott határozat kapcsán szintén előírja az ellenfél értesítését legkésőbb az ideiglenes intézkedés foganatosítását követően haladéktalanul, azzal, hogy az ellenérdekű fél számára biztosítani kell a jogorvoslat lehetőségét.

Az előzetes bizonyítás kapcsán ezeknek az előírásoknak a Pp. és az Szt. 104. §-ának (12) bekezdése együttesen felelnek meg: a Pp. 209. §-ának (1) bekezdése lehetővé teszi az ellenfél meghallgatásának mellőzését sürgős esetben, a javaslat pedig erre figyelemmel mondja ki, hogy ha a késelem helyrehozhatatlan károkat okozna, vagy ha valószínűsíthető a bizonyítékok megsemmisítésének kockázata, az sürgős esetnek minősül, és erre figyelemmel az előzetes bizonyítás elrendelésének kérdésében az ellenfél meghallgatása mellőzhető.

Ha a bíróság az ellenfél meghallgatását mellőzi, a Pp. 209. §-ának (1) bekezdése értelmében a határozatot csak akkor közli, ha az előzetes bizonyítást elrendelte. Az Irányelv 7. cikke (1) bekezdése második albekezdésének való megfelelés érdekében a javaslat előírja, hogy a meghallgatásának mellőzésével hozott határozat közlését követően az ellenfél kérheti a meghallgatását és az előzetes bizonyítást elrendelő határozat megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését.

Az ellenfél meghallgatásának mellőzésére vonatkozó irányelvi előírások az ideiglenes intézkedések kapcsán csak részben igényelnek átültetést, figyelemmel arra, hogy a Pp. 156. §-ának (4), (6) és (8) bekezdése azoknak részben megfelel. A Pp. 156. §-ának (4) bekezdése szerint a felek meghallgatása csak rendkívül sürgős szükség esetében mellőzhető. A 9. cikk (4) bekezdésének való teljes megfelelés érdekében rendelkezik úgy a javaslat az Szt. 104. §-ának (12) bekezdésében, hogy kimondja: ha a késelem helyrehozhatatlan károkat okozna, az a rendkívül sürgős szükség esetének minősül, és erre figyelemmel a bíróság az ellenfél meghallgatását mellőzheti az ideiglenes intézkedés kérdésében való döntés meghozatalakor. A Pp. 156. §-ának (6) bekezdése értelmében az ideiglenes intézkedés iránti kérelemről a bíróság végzésben határoz, amely ellen külön fellebbezésnek van helye. A bíróság kérelemre a végzést maga is megváltoztathatja. A Pp. 156. §-ának (8) bekezdése értelmében pedig a végzés előzetesen végrehajtható, és mindaddig hatályban marad, amíg azt a bíróság a felek bármelyikének kérelmére – a másik fél meghallgatása után – hozott végzésével vagy ítéletében hatályon kívül nem helyezi.

A fentiek alapján a végzés közlésével eleget lehet tenni a felek értesítésére vonatkozó irányelvi követelménynek. Lehetőség van az önálló fellebbezésre, és a felek bármelyike bármikor kérheti a végzés hatályon kívül helyezését, amelynek kapcsán mindkét fél meghallgatása kötelező. Ezen felül a bíróság kérelemre a végzést maga is megváltoztathatja. A feleknek a legkésőbb a foganatosítást követően haladéktalanul történő értesítése („without delay after the execution of the measures”) kapcsán elmondható, hogy az előzetes végrehajthatóság e körben nem jelent akadályt, és a végzés közlését követően azonnal lehet fellebbezni, illetve kérni annak hatályon kívül helyezését. E szabályok mellett, az Irányelvnek való maradéktalan megfelelés érdekében ugyanakkor kimondja a javaslat az Szt. 104. §-ának (12) bekezdésében azt, hogy a meghallgatásának mellőzésével hozott határozat közlését követően az ellenfél kérheti a meghallgatását és az ideiglenes intézkedést elrendelő határozat megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését.

Annak érdekében, hogy az előzetes bizonyítást, illetve az ideiglenes intézkedést elrendelő határozat ellenérdekű féllel történő közlése ne veszélyeztesse az előzetes bizonyítás, illetve az ideiglenes intézkedés eredményességét, a javaslat az Szt. 104. §-ának (12) bekezdésében előírja, hogy az ellenfél meghallgatásának mellőzésével hozott határozatot az ellenféllel a foganatosításkor kell közölni.

[Az Szt. 104. §-ának (13)–(14) bekezdéseihez]

Az Irányelv 7. cikkének (2) bekezdése megköveteli a tagállamoktól, hogy a biztosítékadásra kötelezés lehetőségét írják elő a bizonyítékok megőrzését célzó intézkedés esetére, (4) bekezdése pedig – a TRIPS-megállapodás 50. cikke (7) bekezdésének megfelelően – arra az esetre, ha az előzetes bizonyítást elrendelő határozat hatályát veszti, illetve bitorlás (jogsértés) nem volt megállapítható, előírja az alperes kártalanítását a letett biztosítékból. Az Irányelv 9. cikkének (6) és (7) bekezdése az ideiglenes intézkedések kapcsán megegyezik a 7. cikk (2) és (4) bekezdésével. A biztosítékadásra vonatkozó követelményt az előzetes bizonyítást illetően a hatályos Szt. is tartalmazza, amit a javaslat megőrizz az Szt. 104. §-ának (13) bekezdésében, azzal, hogy e szabályt – a Pp. ilyen tartalmú rendelkezését mintegy megerősítendő – kiegészíti a biztosíték előírásának lehetőségével az ideiglenes intézkedés elrendelése esetére is, az ellenbiztosíték mint ideiglenes intézkedés esetének kivételével.

Az alperes kárának a letétbe helyezett összegből történő megtérítésére sor kerülhet viszontkereset benyújtása útján a Pp. 147. §-a alapján, figyelemmel arra, hogy az alperes kárigénye a felperes keresetével azonos vagy azzal összefüggő jogviszonyból ered. Ugyancsak mód van arra, hogy az alperes a viszontkeresetben arra hivatkozzék, hogy követelése a felperes kereseti követelésével szemben beszámításra alkalmas (ez utóbbi esetben korlát, hogy beszámításnak nincs helye szándékosan okozott kár esetén). Ha nincs mód a beszámításra, vagy elkésztően nyújtja be a viszontkeresetet az alperes, akkor a kártalanítás iránt pert indíthat. Az Irányelv 7. cikkének (4) bekezdése nem követeli ugyanis meg, hogy az alperesi kártalanítási igény elbírálásának is az alapeljárásban kell megtörténnie, az előírás csak, hogy a letett biztosítékból kell a kárt fedezni. A biztosítékként letehető dolgokat és a letétből való kielégítés részletes szabályait a bíróságon kezelt letétekről szóló 27/2003. (VII. 2.) IM rendelet szabályozza. A gyakorlati igényekre figyelemmel a javaslat a biztosítékból való kielégítés iránti igényt határidőhöz köti az Szt. 104. §-ának (14) bekezdésében.

A 10–11. §-okhoz

Az Irányelv 2. cikke és az Európai Bizottság már említett nyilatkozata értelmében az Irányelv hatálya a közösségi növényfajta-oltalomra is kiterjed. Ennek a javaslat 10. §-a az Szt. módosítása útján, egy új 115/C. § beiktatásával felel meg, amelyben kimondja, hogy a közösségi növényfajta-oltalom bitorlására – a közösségi növényfajta-oltalomról szóló 2100/94/EK tanácsi rendeletnek a bitorlással összefüggő szabályokat tartalmazó hatodik részével összhangban – ugyanazokat a jogkövetkezményeket kell alkalmazni, mint a nemzeti úton megadott növényfajta-oltalomra.

A javaslat 11. §-a gondoskodik a jogharmonizációs záradék módosításáról az Irányelvnek való megfelelésre utalás érdekében.

A 12. §-hoz

A javaslat 12. §-a az Irányelvnek való megfelelés érdekében átfogóan módosítja a védjegybitorlás esetén támasztható polgári jogi igények körét.

A javaslat a szabadalombitorlásra vonatkozó anyagi jogi rendelkezésekkel egyezően szabályozza a bitorlóval szemben támasztható polgári jogi igényeket, ideértve különösen a védjegybitorlással közvetlenül fenyegető cselekmények abbahagyására, valamint a védjegybitorlásra használt eszközök és anyagok, valamint a védjegybitorlással érintett áruk, illetve csomagolóanyagok meghatározott személynek történő átadására, a kereskedelmi forgalomból történő visszahívására, az onnan való végleges kivonására, illetve megsemmisítésére vonatkozó igényeket.

A javaslat a Vt. 27. §-ában az Szt. 35. §-ával azonos módon rögzíti azokat a polgári jogi igényeket, amelyeket a védjegyjogosult harmadik személyekkel szemben támaszthat, továbbá az Szt. említett szakaszával egyezően rendelkezik az adatszolgáltatási kötelezettség kapcsán szolgáltatandó adatok köréről, a kereskedelmi mérték fogalmáról (a szabadalombitorláshoz hasonlóan a védjegybitorlás – a védjegyoltalom tartalmára tekintettel – szintén csak a gazdasági tevékenység körében történő védjegyhasználattal valósulhat meg), a nem a bitorló tulajdonában lévő eszközök, anyagok, áruk és csomagolóanyagok lefoglalásának lehetőségéről, egyes intézkedéseknek a bitorló költségére történő elrendelése szabályairól és a határozatnak a védjegyjogosult kérelmére történő nyilvánosságra hozataláról. (E szakaszhoz ld. a javaslat 4. §-ához fűzött részletes indokolást.)

A 13–15. §-okhoz

A javaslat 13. §-a a javaslat 6. §-ával egyezően állapítja meg a gyorsított eljárás szabályait a védjegy törlésére irányuló eljárásban (ld. a 6. §-hoz fűzött indokolást). A javaslat 14–15. §-ai a javaslat 8. §-ával azonos módon rendelkeznek a Magyar Szabadalmi Hivatal döntéseinek felülvizsgálatára irányuló nemperes eljárásokban az ügy érdemében hozott végzés közléséről és a másodfokú eljárásban – tárgyalás helyett – a kérelemre történő meghallgatás kötelezettségéről (ld. a 8. §-hoz fűzött indokolást).

A 16–17. §-okhoz

A javaslat 16. §-a – a szabadalmi perekre vonatkozó szabályokkal azonos módon – átfogóan módosítja a Vt.-nek a védjegyperekre vonatkozó 95. §-át, különösen annak a védjegybitorlási perekben kérhető ideiglenes intézkedésekre vonatkozó rendelkezéseit.

A javaslat 16. §-a a javaslat 9. §-ában foglaltakkal egyezően állapítja meg a Vt. 95. §-ában a keresetlevél benyújtását megelőzően előterjeszhető ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálására és az így elrendelt határozat hatályon kívül helyezésére vonatkozó szabályokat, a biztosítási intézkedésre, az ellenbiztosítékra, az ellenfél bizonyításra való kötelezésére, továbbá a biztosíték letételére és az annak összegéből való kielégítés határidejére irányadó rendelkezéseket, az előzetes bizonyítás különös szabályait, valamint az ellenfél meghallgatásának mellőzésére vonatkozó rendelkezéseket az előzetes bizonyítás és az ideiglenes intézkedés kapcsán.

A különös méltánylást érdemlő jogvédelemhez kapcsolódó vélelmet a javaslat a Vt. 95. §-ának (2) bekezdésében szintén megdönthetővé teszi, azzal az eltéréssel, hogy e rendelkezés a mérlegeléshez további szempontokat nem tartalmaz, ugyanakkor nyilvánvaló, hogy a szóban forgó vélelem megdöntésének a védjegybitorlási perekben is az eset összes körülményei alapján lehet helye. (E szakaszhoz ld. a javaslat 9. §-ához fűzött részletes indokolást.)

A javaslat 17. §-a gondoskodik a jogharmonizációs záradék módosításáról az Irányelvnek való megfelelésre utalás érdekében.

A 18–20. §-okhoz

A javaslat 18. §-a az Szjt. 20. §-ának módosításával kiigazítja a magáncélú másolásra tekintettel járó díj megfizetése határidejének kezdő időpontját abban az esetben, ha a behozott üres kép- és hanghordozót vámfizetési kötelezettség nem terheli. Ennek megfelelően a nyolcnapos határidőt a forgalomba hozatali céllal történő raktáron tartás megkezdésétől kell számítani, feltéve, hogy ez a forgalomba hozatalt megelőzi.

A javaslat 19. §-a az Szjt. 22. §-a (1) bekezdésének módosítása útján összehangolja az előzőekben jelzett nyolcnapos határidőt az üres kép- és hanghordozót, illetve a reprográfiára szolgáló készüléket terhelő díjjal összefüggő adatszolgáltatási kötelezettség határidejével oly módon, hogy az adatszolgáltatást a közös jogkezelő szervezet részére minden naptári hónap tizedik napjáig, de legkésőbb az előzőekben jelzett fizetési határidőn belül kell teljesíteniük azoknak, akik ilyen hordozót vagy készüléket üzletszerűen gyártanak, vámfizetési kötelezettség nélkül az országba behoznak, vagy az így behozott hordozót először belföldi forgalomba hozzák, illetve, akik ilyen kép- vagy hanghordozó vagy készülék behozatala miatt jogszabály szerint vám fizetésére kötelezettek.

A javaslat 20. §-a kiigazítja az Szjt. 24. §-ának (3) bekezdését, amellyel egyértelművé teszi: az előadás akkor nyilvános, ha az a nyilvánosság számára hozzáférhető helyen vagy bármely más helyen történik, ahol a felhasználó családján és annak társasági, ismerősi körén kívüli személyek gyűlnek vagy gyűlhetnek össze (azaz pl. nyilvános az előadás, és fennáll a

jogdíjfizetési kötelezettség, ha az étterem mint felhasználó az ott vendégül látott család számára szolgáltat zenét).

A 21. §-hoz

A javaslat 21. §-a a műértékesítéssel összefüggő elektronikus kereskedelem és a digitális jogkezelési rendszerek várható terjedésére figyelemmel a felhasználási szerződések írásbeliségének követelményét enyhítendő vezet be megdönthetetlen törvényi vélelmet. Ennek alapján, ha az Szjt. 26. §-ának (8) bekezdésében szabályozott módon történő nyilvánossághoz közvetítést maga a szerző gyakorolja, a felhasználási szerződést írásba foglaltnak kell tekinteni, ha a műre a szerző elektronikus úton kötött és rögzített szerződéssel enged további felhasználást. Ez az enyhítés az Szjt. 55. §-ában foglalt utaló szabály alapján a szerzői vagyoni jogok átruházására irányuló, illetve az előadóművészi teljesítmények felhasználására vonatkozó szerződésekre is irányadó (az egyéb kapcsolódó jogi teljesítményekre nem terjed ki az Szjt.-nek a felhasználási szerződésekre vonatkozó V. fejezete).

Az enyhítés alapvető célja, hogy a jogosult által engedélyezett, elektronikus úton megvalósuló felhasználási cselekmény jogi értékelését ne nehezítse meg az a tény, hogy a felhasználási szerződés az írásba foglalás miatt alaki okból érvénytelen. Az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény 4. §-ának (1) bekezdése értelmében az elektronikus iratot akkor kell írásbelinek tekinteni, ha azt legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással írják alá. Az egyre terjedő on-line felhasználások esetében azonban különösen gyakori, hogy a felek kötnek ugyan elektronikus úton szerződést, az azonban érvénytelen amiatt, mert nem látták el legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással. E szerződési nyilatkozatokat, ahol egyértelmű a szerző szándéka az engedély megadására, nem volna célszerű megfosztani a célzott joghatástól pusztán az alakiség megsértése miatt. A javaslat által bevezetett vélelem kapcsán érvényesül az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény 3. §-ának (1) bekezdésében rögzített alapelv, amelynek értelmében elektronikus aláírás, illetve elektronikus irat vagy dokumentum elfogadását – beleértve a bizonyítási eszközként történő alkalmazást – megtagadni, jognyilatkozat tételére, illetve joghatás kiváltására való alkalmasságát kétségbe vonni nem lehet kizárólag amiatt, hogy az aláírás, illetve az irat vagy dokumentum elektronikus formában létezik.

A 22. §-hoz

Az Irányelv 4. cikkének c) pontja a közös jogkezelő szervezeteket az igényérvényesítésre jogosultak közé sorolja. Az igényérvényesítés joga e szervezeteket az irányadó jogszabályoknak megfelelően illeti meg. Ugyanakkor a felmerült joggyakorlati igényekre figyelemmel a javaslat 22. §-a módosítja az Szjt. 92. §-ának (1) bekezdését akként, hogy egyrészt a közös jogkezelés körébe tartozó vagyoni jogok érvényesítéséről szól a közös jogkezelés körébe tartozó igények helyett, másrészt a saját igényként történő érvényesítés helyett az Szjt. 106. §-ának (1) bekezdéséhez hasonló szabályt vezet be, harmadrészt pedig egyértelművé teszi, hogy nem szükséges más jogosult perben állása ahhoz, hogy a közös jogkezelést végző egyesület az igényét bíróság előtt érvényesítse. A módosítás indoka az, hogy a közös jogkezelés körébe tartozó igények érvényesítése kapcsán a kialakult bírói gyakorlat – a Pp. 64. §-a (3) bekezdésének alkalmazásával – a közös jogkezelő szervezet mellett megköveteli az érintett szerzői vagy szomszédos jogi jogosultak perben állását is. E követelmény ellehetleníti az engedélyezési jogból adódó igények teljes körű érvényesítését

azoknak a jogosultaknak a javára, akiket a közös jogkezelő szervezet képvisel, ugyanis e jogosultak perben állása és igényeik személyesen történő érvényesítése az esetek döntő többségében gyakorlatilag kivitelezhetetlen. A jogosultak személye ráadásul a perben gyakran nem is határozható meg, mivel az csak a jogdíjak felosztása során válik ismertté. A jogosultak perben állásának megkövetelése a közös jogkezelés útján történő igényérvényesítés hatékonyságát ássa alá, és elnehezíti a jogosultak helyzetét, hiszen – kivétel nélkül – nekik maguknak is bírósághoz kellene fordulniuk, ha jogsértés esetén a jogdíjat meghaladó igényeket érvényesíteni kívánnák.

A javasolt módosítással bevezetett vélelemből következik, hogy a közös jogkezelő szervezet, ugyanúgy, mint a szerzői vagy szomszédos jog jogosultja, az Szjt. által szabályozott valamennyi polgári jogi igényt támaszthatja, és a jogérvényesítés során kérheti mindazokat az intézkedéseket, amelyeket az Szjt. új 94/A. §-a a javaslat 24. §-ában megállapít. Figyelemmel arra, hogy a szerzőt, illetve a kapcsolódó jogi jogosultakat a díjigényre korlátozott kizárólagos jogok esetében a díjigény is mint vagyoni jog illeti meg, az említett szabály a közös jogkezelő szervezet által kezelt kizárólagos engedélyezési jogok és díjigények megsértésére egyaránt vonatkozik. Mindezt alátámasztja a Szellemi Tulajdon Világszervezetének Magyarországon a 2004. évi XLIX. törvénnyel kihirdetett – az *acquis communautaire* részét is képező – Szerzői Jogi Szerződése 12. cikkéhez fűzött közös nyilatkozat is, amelynek értelmében e Szerződés vagy a Berni Egyezmény által védett jog megsértésére történő utalás a kizárólagos jogokat és a díjigényeket is magában foglalja.

A 23. §-hoz

A javaslat 23. §-a az Irányelvnek való megfelelés érdekében átfogóan módosítja a szerzői jog megsértése esetén támasztható polgári jogi igények körét.

A javaslat a szabadalombitorlásra és a védjegybitorlásra vonatkozó anyagi jogi rendelkezésekkel egyezően szabályozza a jogsértővel szemben támasztható polgári jogi igényeket, ideértve különösen a jogsértéssel közvetlenül fenyegető cselekmények abbahagyására, valamint a jogsértéshez használt eszközök és anyagok, valamint a jogsértéssel előállott dolgok meghatározott személynek történő átadására, a kereskedelmi forgalomból történő visszahívására, az onnan való végleges kivonására, illetve megsemmisítésére vonatkozó igényeket, azzal az eltéréssel, hogy az Szjt. 94. §-a (1) bekezdésének f) pontjában immár a lefoglalás intézménye is szerepel, amelyet a hatályos Szjt. – szemben az iparjogvédelmi törvényekkel – mind ez ideig nem tartalmazott.

A javaslat az Szjt. 94. §-ában az Szt. 35. §-ával, illetve a Vt. 27. §-ával azonos módon rögzíti azokat a polgári jogi igényeket, amelyeket a szerző harmadik személyekkel szemben támaszthat, továbbá az Szt., illetve a Vt. említett szakaszával egyezően rendelkezik az adatszolgáltatási kötelezettség kapcsán szolgáltatandó adatok köréről, a kereskedelmi mérték fogalmáról, a nem a jogsértő tulajdonában lévő eszközök, anyagok és dolgok lefoglalásának lehetőségéről, egyes intézkedéseknek a jogsértő költségére történő elrendelése szabályairól és a határozatnak a szerző kérelmére történő nyilvánosságra hozataláról. (E szakaszhoz ld. a javaslat 4. §-ához fűzött részletes indokolást.)

A 24. §-hoz

(Az Szjt. új 94/A. §-ához)

A javaslat 24. §-a – a szabadalmi és a védjegyperekre vonatkozó szabályokkal azonos módon – átfogóan módosítja és egy önálló szakaszban helyezi el az Szjt.-nek a szerzői jog megsértése miatt indított perekre irányadó különös szabályait.

Az Szjt.-nek a javaslat 24. §-ával megállapított 94/A. §-a a javaslat 9. §-ában foglaltakkal egyezően állapítja meg a keresetlevél benyújtását megelőzően előterjeszhető ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálására és az így elrendelt határozat hatályon kívül helyezésére vonatkozó szabályokat, a biztosítási intézkedésre, az ellenbiztosítókra, az ellenfél bizonyításra kötelezésére, továbbá a biztosíték letételére és az annak összegéből való kielégítés határidejére irányadó rendelkezéseket, az előzetes bizonyítás különös szabályait, valamint az ellenfél meghallgatásának mellőzésére vonatkozó rendelkezéseket.

A különös méltánylást érdemlő jogvédelemhez kapcsolódó vélelmet a javaslat az Szjt. 94/A. §-ának (1) bekezdésében szintén megdönthetővé teszi, azzal az eltéréssel, hogy e rendelkezés a mérlegeléshez további szempontokat nem tartalmaz, ugyanakkor nyilvánvaló, hogy a szóban forgó vélelem megdöntésének a szerzői jog megsértése miatt indult perekben is az eset összes körülményei alapján lehet helye. Az Szjt. 94/A. §-a (4) bekezdésének a) pontja és (8) bekezdésének b) pontja tartalmazza továbbá a kereskedelmi mértékre történő utalást, figyelemmel arra, hogy a szerzői jog megsértése esetében – szemben a szabadalom-, illetve a védjegybitorlással – nem feltétel az, hogy a jogsértés a gazdasági tevékenység körébe eső cselekményekkel valósuljon meg. A szerzői jog megsértése miatt indult perekben és az iparjogvédelmi bitorlási perekben irányadó hatásköri és illetékességi szabályok különbözősége miatt az előzetes bizonyítás elrendelése körében az Szjt. 94/A. §-ának (9) bekezdése – a Fővárosi Bíróságra történő utalás helyett – kimondja, hogy ha a per a szerzői jog megsértése miatt még nem indult meg, az előzetes bizonyítást a szerző lakóhelye szerint illetékes megyei bíróságnál vagy annál a megyei bíróságnál lehet kérni, amelynek területén a bizonyítás a legcélszerűbben folytatható le. (E szakaszhoz ld. a javaslat 9. §-ához fűzött részletes indokolást.)

(Az Szjt. új 94/B. §-ához)

A szerzőség vélelmére vonatkozó alapvető szabályt az 1975. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett, az irodalmi és a művészeti művek védelméről szóló 1886. szeptember 9-i Berni Uniós Egyezmény Párizsban, 1971. július 24-én felülvizsgált szövege 15. cikkének (1) bekezdése tartalmazza. E szabály értelmében ahhoz, hogy az irodalmi és művészeti művek szerzőit az ellenkező bizonyításáig szerzőnek tekintsék, elegendő, hogy nevük a műveiken a szokásos módon szerepeljen. Ezt a vélelmet rögzíti az Irányelv 5. cikkének a) pontja, és ennek megfelelően az Szjt. új 94/B. §-ának (1) bekezdése a javaslat 24. §-ában.

A név feltüntetéséhez való jogot az Szjt. 12. §-a szabályozza. A 12. § (1) bekezdésének harmadik mondata értelmében a szerző a neve feltüntetéséhez való jogot a felhasználás jellegétől függően, ahhoz igazodó módon gyakorolhatja. Ebből következik, hogy a művek egyes típusai, illetve egyes felhasználási módok esetében, vagy ha a névfeltüntetési jogot a törvény korlátozza, a név feltüntetésére alapított vélelem nem mozdítja elő a jogérvényesítést, és kedvezőtlen a szerzők számára. A javaslat ennél fogva – a jelzett

joggyakorlati igényekre is figyelemmel – többes vélelmet vezet be. Abban az esetben, ha az Szjt. új 94/B. §-ának (1) bekezdése nem alkalmazható, kiegészítő szabályként az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, aki a művet sajtójaként a Magyar Szabadalmi Hivatalnál önkéntes műnyilvántartásba vetette, és ezt közokirattal igazolja. A Magyar Szabadalmi Hivatal által az önkéntes műnyilvántartás során kiadott igazolást a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 83. §-a értelmében hatósági bizonyítványnak kell tekinteni, amelynek tartalmát – az ellenkező bizonyításáig – mindenki köteles elfogadni. Ha a Magyar Szabadalmi Hivatalnál vezetett műnyilvántartás alapján fennálló vélelem nem alkalmazható, az Szjt. új 94/B. §-ának (3) bekezdése alapján bevezetett vélelem értelmében az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, aki ezt közös jogkezelő szervezet által a közös jogkezelés alá tartozó művekről, szomszédos jogi teljesítményekről, illetve jogosultakról fenntartott adatbázis [88. § (1) bek. f) 2. pont] alapján kiállított teljes bizonyító erejű magánokirattal igazolja. Ilyen magánokiratot a közös jogkezelő szervezet önként vállalt szolgáltatásként – alapszabályával összhangban – saját tagja számára, a tag kérésére állíthat ki.

Ha a közös jogkezelő szervezet adatbázisa alapján fennálló vélelem sem alkalmazható, az ellenkező bizonyításáig – az Szjt. új 94/B. §-ának (4) bekezdése alapján – azt kell szerzőnek tekinteni, aki a művet először hozta nyilvánosságra. Figyelemmel arra, hogy a szerzők számára e többes vélelem megkönnyíti a szerzőként való azonosítást, az Szjt. új 94/B. §-a a jogosultakra az Irányelv 4. cikkben foglaltaknál kedvezőbb szabályt tartalmaz, így megfelel az Irányelv 2. cikke (1) bekezdésének is. A vélelmek bevezetéséről rendelkező szabály kapcsán szükséges leszögezni, hogy az természetesen nem köti semmilyen alakszerűséghez a szerzői jogi védelem keletkezését, hanem csak a szerző számára könnyíti meg – különösen jogvita esetén – szerzői mivoltának bizonyítását.

Az Irányelv 5. cikkének b) pontja értelmében az a) pont szerinti vélelmet megfelelően alkalmazni kell a szerzői joghoz kapcsolódó jogok jogosultjaira a védelem alatt álló teljesítményeik tekintetében. Figyelemmel arra, hogy az Szjt.-nek a javaslat 26. §-ában módosuló 99. §-a értelmében a 94–98. §-ok rendelkezéseit alkalmazni kell a szomszédos jogi jogosultakra és az adatbázis-előállítókra egyaránt, a vélelmeknek az új 94/B. §-ban történő elhelyezésével teljesül az Irányelv 5. cikkének b) pontjában szereplő követelmény is.

A 25–29. §-okhoz

Az Irányelv 4. cikkének b) pontjában igényérvényesítésre jogosultként a szellemi tulajdonjogok engedélyesei szerepelnek, ideértve különösen a szerződés alapján hasznosító, használó, illetve felhasználásra jogosult személyeket, az irányadó jogszabályokkal összhangban. Az Szjt. 98. §-a kimondja, hogy a szerző jogainak megsértése esetén a kizárólagos felhasználási engedélyt megszerző személy felhívhatja a szerzőt, hogy a jogsértés abbahagyása iránt tegye meg a szükséges intézkedéseket. Ha a szerző a felhívástól számított harminc napon belül nem intézkedik, a jogszerző saját nevében felléphet a jogsértés miatt. A nem kizárólagos felhasználási engedély esetében a jogszerző az előzőek szerint csak a felhasználási szerződés kifejezett rendelkezése alapján léphet fel. Figyelemmel arra, hogy a szerzők személyhez fűződő jogainak megsértése esetén a felhasználó által történő fellépés lehetőségéről az Szjt. 15. §-a rendelkezik, indokolt, hogy az Szjt. 98. §-a kizárólag a szerző vagyoni jogaira vonatkozzék: erre figyelemmel módosítja a javaslat 25. §-a az Szjt. 98. §-át. Nincs továbbá nyomós oka annak sem, hogy a szerzői joghoz kapcsolódó jogok esetében ne érvényesüljenek az Szjt. 98. §-ában foglalt rendelkezések, azaz a kapcsolódó jogok

tekintetében felhasználási engedélyt szerző személyek számára is biztosítani szükséges a jogsértés esetén történő fellépés lehetőségét: e célt elérendő módosítja a javaslat 26. §-a az Szt. 99. §-át.

Az Irányelv 4. cikkének a) pontja igényérvényesítésre jogosultként a szellemi tulajdonjogok jogosultjait jelöli meg. Tekintettel arra, hogy a szerzői jogi védelem a szerző életében és halálától számított hetven évig áll fenn, a szerzői jogok gyakorlása és érvényesítése a szerző halálát követően annak jogutódjára tartozik. Erre figyelemmel rendelkezik úgy az Szt. 106. §-ának (1) bekezdése, hogy ahol az Szt. szerzöt említ, azon megfelelően érteni kell a szerző jogutódját, illetve a szerzői jog más jogosultját is. Az Szt. 106. §-a megállapít továbbá szabályokat a hagyatéki eljárással és a közös jogkezelő szervezet által az örökösökről vezetett nyilvántartással kapcsolatban is. Az Szt. e rendelkezéseket a kapcsolódó jogi jogosultak közül kizárólag az előadóművészekre és az előadóművészi jogokra rendeli megfelelően alkalmazni. Nem indokolt azonban e különbségtétel a kapcsolódó jogi jogosultak között, hiszen jogutódlás nyilvánvalóan bármelyik kapcsolódó jogi teljesítmény esetében bekövetkezhet, és az előadóművészeken kívüli kapcsolódó jogi jogosultak között is lehetnek olyan természetes személyek, akiknek halála esetén helye van hagyatéki eljárásnak. Az Szt. 64. §-ának (3) bekezdése értelmében például filmelőállító is lehet természetes személy; ugyanilyen szabályt tartalmaz az Szt. 84/A. §-ának (6) bekezdése is az adatbázisok előállítói kapcsán. Erre figyelemmel a javaslat 27. §-a módosítja az Szt. 106. §-ának (8) bekezdését, kiterjesztve az említett szabályok hatályát valamennyi kapcsolódó jogi jogosultra.

A javaslat 24. §-a az Szt. új 94/B. §-ában állapítja meg a szerzőség vélelmére vonatkozó szabályokat. Az Szt. 94/B. §-ának (2) bekezdése rögzíti, hogy ha az Szt. 94/B. §-ának (1) bekezdésében foglalt vélelem nem alkalmazható, kiegészítő szabályként az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, aki a művet sajátjaként a Magyar Szabadalmi Hivatalnál önkéntes műnyilvántartásba vetette, és ezt közokirattal igazolja. E hatósági tevékenység részletes szabályainak megállapítására a javaslat 28. §-a ad felhatalmazást az Szt. 112. §-ának új (5) bekezdésében.

A javaslat 29. §-a gondoskodik a jogharmonizációs záradék módosításáról az Irányelvnek való megfelelésre utalás érdekében.

A 30–32. §-okhoz

A javaslat 30. §-a egységes szerkezetben közli az Fmtv. 58. §-át, figyelemmel arra, hogy a Ktvht. 251. §-ának (3) bekezdése figyelmen kívül hagyta az Fmtv. hatályos 58. §-ának (5) bekezdését az Fmtv. e szakaszának módosítása során.

A javaslat 31–32. §-ai a javaslat 6–7. §-aival egyezően állapítják meg a gyorsított eljárás szabályait a formatervezési mintaoltalom megsemmisítésére irányuló és a formatervezési mintaoltalmi nemleges megállapítási eljárásokban (ld. a 6–7. §-okhoz fűzött indokolást).

A 33–34. §-okhoz

A javaslat 33. §-a a záró rendelkezéseket tartalmazza. Az Irányelv 20. cikkének (1) bekezdése alapján a tagállamoknak 2006. április 29-ig kell hatályba léptetniük az Irányelvnek való megfelelést biztosító törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket. Erre figyelemmel a javaslat az Irányelvnek való megfelelést szolgáló rendelkezések hatálybalépésének időpontját – a megfelelő felkészülési idő biztosítása érdekében – 2006. április 15. napjában állapítja meg, az egyéb rendelkezések pedig 2006. január 1-jén lépnek hatályba. A javaslat 33. §-ának (5) bekezdése az Szjt. 88. §-a (1) bekezdése f) pontja 2. alpontjának kiigazítása útján egyértelművé teszi, hogy a közös jogkezelő szervezetek nem vezetnek hatósági nyilvántartást.

A javaslat 33. §-ának (6) bekezdése igazítja ki a Hmtv.-t: a Ktvht. 156. §-ával módosított Hmtv. 27. §-ának új (5) bekezdéséből kimaradt a „vagy” szó, így nem derül ki kellően egyértelműen, hogy a bekezdés két utolsó tagmondata egymással vagylagos vagy pedig konjunktív viszonyban áll-e. A javaslat 33. §-ának (7) bekezdése a deregulációs természetű hatályon kívül helyezéseket tartalmazza. A javaslat 34. §-a végül a jogharmonizációs záradékot tartalmazza.